

Vergaderjaar 2020–2021

29 628

Politie

Nr. 1005

VERSLAG VAN EEN NOTAOVERLEG

Vastgesteld 16 februari 2021

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 3 februari 2021 overleg gevoerd met de heer Grapperhaus, Minister van Justitie en Veiligheid, over:

- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 16 november 2020 inzake voortgang nieuwe regeling boa's en pilot korte wapenstok (Kamerstuk 29 628, nr. 988);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 20 november 2020 inzake vuurwapentraining voor politievrijwilligers (Kamerstuk 29 628, nr. 991);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 23 november 2020 inzake vrijvallende middelen Arrestanten-zorg Amsterdam (Kamerstuk 29 628, nr. 989);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 17 december 2020 inzake tijdpad van ICT-ontwikkeling bij de politie (Kamerstuk 29 628, nr. 995);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 17 december 2020 inzake aanpak personen met verward gedrag, street-triage, ggz-triage en passend vervoer (Kamerstuk 25 424, nr. 580);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 18 december 2020 inzake stelsel beroepsziekten en dienstongevallen politie (Kamerstuk 29 628, nr. 993);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 21 december 2020 inzake reactie op het verzoek van het lid Wassenberg, gedaan tijdens de begrotingsbehandeling Justitie en Veiligheid van 26 november 2020, over de uitzending van Zembla over de inzet van politiehonden (Kamerstuk 29 628, nr. 996);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 28 januari 2021 inzake beleidsreactie op inspectieonderzoek naar de taakuitvoering bij de Landelijke Eenheid (deelrapport 1) (Kamerstuk 29 628, nr. 997).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

De waarnemend griffier van de commissie,
Tielens-Tripels

Voorzitter: Van Meenen
Griffier: Verouden

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Van Dam, Groothuizen, Helder, Van Meenen, Van Raak, Westerveld en Yeşilgöz-Zegerius,

en de heer Grapperhaus, Minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 14.00 uur.

De voorzitter:

Goedemiddag. Welkom bij dit notaoverleg van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Aan de orde is het onderwerp politie. Laat ik beginnen met de Minister en zijn ambtenaren van harte welkom te heten, evenals de leden, onze ondersteuning in alle soorten en maten, de pers en iedereen die dit verder volgt.

Eventjes wat dingen vooraf. Er is een e-mailprocedure geweest waarin u heeft besloten om het notaoverleg van hedenmiddag met een halfuur te verlengen zodat u ook moties kunt indienen met betrekking tot het schriftelijk overleg Politie van 3 december 2020. Dat betekent dat de spreektijd in de tweede termijn wordt verlengd naar drie minuten – maximaal, natuurlijk. Ik wil u erop attenderen dat op de agenda van dit SO vier brieven stonden, waarvan het «ontwerpbesluit over wijziging van het Besluit verdeling sterkte en middelen politie in verband met de flexibilisering van de operationele inzet» tijdens de procedurevergadering van 20 januari door uw commissie controversieel is verklaard, wat gisteren bevestigd is in de plenaire zaal. Er kunnen dus geen moties ingediend worden die betrekking hebben op dit ontwerpbesluit. Daar zijn we het allemaal met elkaar over eens, hopelijk. Goed zo.

Dan kunnen we van start. In de eerste termijn geldt een spreektijd van vier minuten en ik zou willen beginnen met twee interrupties. Als u daarmee akkoord kunt gaan, geef ik als eerste het woord aan de heer Van Raak van de Socialistische Partij.

De heer Van Raak (SP):

Dank je wel, voorzitter. Soms vraag je je af waarom. De Minister herinnert zich nog wel het debat dat we hadden over de rellen. Mijn collega Michiel van Nispen deed dat debat en die vroeg de Minister opheldering over waarom de cao-onderhandelingen nou zijn gestopt. De agenten worden in hun gezicht gespuwd, moeten rellen neerslaan, hebben nauwelijks testen en nauwelijks bescherming, krijgen geen voorrang bij vaccineren en moeten bij reanimaties hun onmogelijke werk binnen 1,5 meter kunnen doen. We hebben toen als Kamer gezegd: er moet wat meer respect worden getoond voor de agenten. Waarom zijn die onderhandelingen over een nieuwe cao nou mislukt?

De Minister zei toen: «De onderhandelingen zijn niet vastgelopen. Ze lopen nog steeds. Ze lopen in goed overleg.» Nou, dat wisten de politiebonden niet, dat die onderhandelingen in goed overleg liepen. Er is helemaal geen overleg over de cao. Er is misschien wel ergens een overleg over het een of ander, maar absoluut niet over de cao. Dan vraag ik me af waarom de Minister dat zegt. Denkt de Minister dan: die Michiel van Nispen of die Ronald van Raak stuur ik gewoon het bos in, want die komen daar toch niet achter, die komen toch nooit een politieagent tegen of iemand van de vakbond of zo, daar kom ik wel mee weg? Is de Minister bereid om aan te geven waarom hij hier de Kamer verkeerd heeft geïnformeerd, is hij bereid om de bonden excuses aan te bieden en is hij bereid om gewoon meer geld beschikbaar te maken voor een fatsoenlijke cao?

Je vraagt je af waarom, als je kijkt naar het inspectierapport over de recherche. De informatievoorziening was belabberd, er is onveilige

werksfeer, er zijn te weinig mensen en er is te veel bezuinigd. Dan zie ik iemand op de televisie, van de politie, die mag reageren in het NOS Journaal en die zegt letterlijk: «Ik vind het een pijnlijk rapport, maar niet verrassend. Want dit is precies de reden waarom we vorig jaar hebben ingegrepen. Wat we al in gang hebben gezet, los van andere leidinggevendenden, is vooral helderheid geven aan de mensen wat hun werk is en ook wat ze niet hoeven te doen.» Met zulke leidinggevendenden snap ik wel waarom die problemen zijn ontstaan. Er wordt nu een extern bureau ingehuurd, nog meer consultants, nog meer flauwekul. We gaan de rechercheurs uitleggen wat hun werk is en wat niet. Ik denk dat we hier de kern van het probleem hebben. Wat doen die mensen bij de politie? Waarom is zo iemand leidinggevende? Dat kan toch helemaal niet? Soms vraag je je af waarom. Soms vraag je je af waarom de Minister dingen zegt als dat de politiesterkte in 2024 weer op orde zal zijn. Want waarom is die op orde? We gaan flexibel inzetten. We gaan de arbeid flexibiliseren. En toen zei de Minister in antwoord op vragen van de SP: ook zal, omdat er nieuwe jonge medewerkers komen, de inzetbaarheid naar verwachting stijgen, omdat jongere medewerkers in het algemeen fitter zijn. De Minister gaat de grote groeiende tekorten bij de politie oplossen, omdat de jonge mensen, die net van de Politieacademie komen, fitter zijn, in plaats van agenten die soms al tientallen jaren ervaring hebben, die precies weten wat het politiewerk inhoudt, die ervaring hebben op straat of ervaring bij de recherche.

De voorzitter:

U hebt nog een halve minuut.

De heer Van Raak (SP):

Ik wil de Minister vragen om eerlijk te zijn over de cijfers over de instroom, om hier toe te geven dat het in 2024 niet op orde zal zijn, om aspiranten niet meer voor 100% mee te tellen, maar gewoon voor 40%, zoals het hoort, en om af te zien van die flexibele inzet. Want straks kan ook nog eens een keer 2% van de inzet niet worden ingezet en het geld aan andere dingen worden besteed.

Dat zijn mijn vragen in eerste instantie, meneer de voorzitter.

De voorzitter:

Ik dank u zeer. Het woord is aan mevrouw Helder van de PVV.

Mevrouw Helder (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Ik begin met de voortgang bij de nieuwe regeling voor boa's en de pilot met de korte wapenstok. De Minister schrijft dat de pilot idealiter uiterlijk in januari zal aanvangen. Inmiddels is het februari. De vraag is dus of de pilot in alle deelnemende gemeenten is gestart. Dan de PTSS-dossiers. «Bij een schikking moeten beide partijen water bij de wijn doen», aldus de korpsleiding afgelopen zaterdag in Hart van Nederland. Dat is volstrekt onjuist, om meerdere redenen.

Ten eerste. Er is sprake van aansprakelijkheid van de politie als werkgever. Dat betekent schade vergoeden, niets meer, maar zeker niets minder. Bij rechtszaken heeft de politie regelmatig ongelijk gekregen. Men probeert hier telkens onderuit te komen door de slachtoffers die vanwege hun PTSS-problematiek toch al zwak staan en geen rechtszaak willen starten tot op heden aan het lijntje te houden.

Ten tweede. De politie miskent dat het smartengeld in het verleden is toegezegd. Daar kom je dus gewoon niet meer onderuit. Maar het wordt nog bonter. Er wordt gedaan alsof het nieuwe stelsel er al is, maar dat is helemaal niet zo. Ik citeer de passage uit de brief van de Minister van 18 december 2020. «De uitwerking van het nieuwe stelsel voor beroepsziekten is complex en vergt een zorgvuldige aanpak waarover nog veel

interne afstemming nodig is en overeenstemming in het Centraal Georganiseerd Overleg Politie.»

Om het nog erger te maken doet de politie alsof het nog niet bestaande stelsel zelfs terugwerkende kracht heeft, die de eerdere gedane toezegging van het smartengeld tenietdoet. Als de politie zich aan de normale juridische beginselen zou houden, die iedere stagiaire kent, zou mijn met algemene stemmen aangenomen motie niet eens nodig zijn, maar zelfs die wordt genegeerd door de hoge heren en dames van de korpsleiding. Niet alleen laten zij dus hun eigen mensen in de steek, ze zetten ook de Minister in zijn hemd en lappen een Kamerbreed gesteunde motie aan hun laars.

Dit moet stoppen. Sinds twee weken staat Sheila met haar buddyhond dagelijks op het Binnenhof om aandacht voor haar dossiers en die van haar collega's te vragen. Oud-korpschef Bouman noemde het oplossen van deze zaken «een ereschuld». De huidige korpschef reed Sheila met haar buddyhond en twee anderen die er ook stonden voorbij in zijn dienstauto. Ik vraag de Minister dan ook dringend om zich hier persoonlijk mee te gaan bemoeien totdat het is opgelost, ondanks de drukke coronatijd. Deze politieagenten stonden voor ons in de frontlinie en nu moeten wij dat voor hen doen. Graag een reactie en zelfs een garantie als dat kan op dit punt.

Voorzitter. Dan het rapport over de taakuitvoering bij de Landelijke Eenheid. De conclusies zijn vernietigend. Er is sprake van een totaal gebrek aan sturing door de politietop. Er is sprake van taakverwaarlozing, schade aan informatiestromen en slechte afstemming tussen Intel en Tactiek, met als gevolg een groot afbreukrisico voor de nationale en internationale opsporing, een slecht imago van de Nederlandse politie in de internationale samenwerking en last but not least ook hier forse schade aan medewerkers. Weer een stuitend voorbeeld van slecht voor de eigen mensen zorgen.

Over dat menselijke aspect heb ik twee opmerkingen. Ten eerste. De Minister kondigt een heleboel maatregelen aan, maar degenen die deze maatregelen moeten gaan implementeren en de verantwoordelijken onder wie deze ellende is ontstaan dan wel heeft voortgeduurd, zijn nou net degenen die hier die maatregelen moeten gaan implementeren, de voortgang moeten bewaken en aan de Minister moeten rapporteren. Dat kan toch gewoon niet? Hoe moeten de mensen op de werkvloer en met name de klokkenluiders zich hier nou bij voelen? Ik heb er in ieder geval geen enkel vertrouwen in dat deze enorme problemen onder de huidige leiding opgelost gaan worden. Is de Minister dat met mij eens en, zo nee, waar baseert hij zijn vertrouwen dan op?

Ten tweede, en tot slot. De inspectie heeft geen onderzoek gedaan of er een causaal verband is tussen de problemen bij het Team Criminele Inlichtingen en twee dodelijke gevallen van politie-informanten. Dat blijkt duidelijk uit twee passages op pagina 6 van het rapport. Ik vind dat dit wel degelijk onderzocht moet worden, want als dat causale verband er is, dan komt ook hier de aansprakelijkheidsvraag aan de orde, nog daargelaten dat de dood van twee mensen natuurlijk niet in de lucht kan blijven hangen.

Dan de laatste vraag, voorzitter. Ik rond af. Is de Minister dat met mij eens en, zo ja, wie gaat dat onderzoek doen? En dan een voorzetje. Dat kan niet het Openbaar Ministerie zijn, want dat is het bevoegd gezag voor het TCI. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u zeer. Het woord is aan de heer Groothuizen van D66.

De heer Groothuizen (D66):

Dank u wel, voorzitter. Dankzij de inspanningen van de Nederlandse politie zit ik hier vandaag een stuk geruster dan een week geleden, want

toen hadden we net een weekend vol met rellen en geweld achter de rug. Er past wat mij betreft dan ook een groot compliment aan de politie. Ze hebben echt heel goed werk gedaan bij het beheersen en op een gegeven moment zelfs oplossen van die rellen. Ik had er graag iets langer bij stilgestaan, maar de tijd is helaas beperkt. Ik beperk mij vandaag dus tot de problemen bij de Landelijke Eenheid, de stand van zaken met betrekking tot het MIT en de bestrijding van corruptie.

Voorzitter. Vorige week publiceerde de inspectie het eerste deel van haar onderzoek naar de problemen binnen de Landelijke Eenheid van de politie. Collega Helder refereerde daar ook al aan. Dat rapport loog er niet om: afbreukrisico voor de opsporing, een slecht imago van de Nederlandse politie in de internationale samenwerking en schade aan medewerkers door spanning en conflict. Belangrijkste oorzaken: ICT niet op orde, onderbezetting, langdurige achterstanden en onvoldoende sturing, en dat eigenlijk allemaal in de bredere context van een te snelle reorganisatie van de politie. Het klinkt helaas allemaal tamelijk bekend. Een week eerder kwam al naar buiten dat de spanningen rond het Multidisciplinair Interventie Team – ik ga het voortaan het MIT noemen – hoog oplopen. Tijdens de begrotingsbehandeling in november vorig jaar wees ik al op het risico dat je voor elk probleem met een nieuwe aanpak komt, met een nieuwe club of een nieuwe managementlaag. Eigenlijk zegt nu ook de inspectie: zorg nou eerst dat je basis op orde is. Dat is een verstandig advies, dat helaas te weinig wordt opgevolgd. De Minister erkent dat de basis op orde moet zijn, maar kondigt vervolgens wel weer van alles aan. De cultuur moet veranderen door een multidisciplinair triageteam, door het programma Politie voor iedereen en door het visiestuk Grondtoon leiderschap. Dat klinkt allemaal prachtig, maar ik vraag me wel het volgende af; dat is dan de vraag aan de Minister. Is dit niet een beetje dezelfde fout: weer een nieuwe stapel beleidsstukken, weer een nieuw team oprichten in plaats van eerst echt de basis op orde hebben? De inspectie constateert namelijk dat er beleids- en visiedocumenten lagen, maar dat onduidelijk was wie daarvoor verantwoordelijk was. Is dat probleem nu opgelost? Graag een reactie.

Voorzitter. Ik ben ook benieuwd naar de gedachten van de Minister over de berichtgeving rond het MIT. Het MIT wil innovatief zijn en zoekt hoog gespecialiseerde mensen, bijvoorbeeld in de hoek van de digitale opsporing of in de financieel-economische hoek. In die vijver vist de Minister niet alleen. Ook banken hebben bijvoorbeeld behoefte aan dat soort specialisten. Hoe gaat de Minister er nou voor zorgen dat hij die vacatures gaat vervullen met de juiste mensen, en het liefst niet door ze weg te halen bij politie, FIOD of Douane? Want die hebben daar zelf ook behoefte aan. Graag een reactie van de Minister.

Voorzitter, tot slot corruptie. Dat is een onderwerp dat me aan het hart gaat, waarschijnlijk omdat ik in het buitenland twee keer heb gezien hoe verwoestend de invloed van corruptie kan zijn. Ik vrees zo langzamerhand dat Nederland wat minder schoon is dan we dachten en hoopten. We worden regelmatig opgeschrikt door berichten over platte douaniers en agenten. Transparency International wijst ons er herhaaldelijk op dat we achterblijven, als het gaat om het aanpakken van wat Nederlandse bedrijven fout doen in het buitenland. Ik denk dus dat we onze inspanningen bij het bestrijden van corruptie moeten opvoeren.

Ik heb daarom een plan gemaakt met een aantal voorstellen om onze inspanningen te vergroten, zonder de pretentie te hebben dat daarmee alles is opgelost. Een van de voorstellen behelst een zogenaamde bedrijfsreclassering, zodat we beter zicht hebben op de afspraken die met bedrijven worden gemaakt. Het is immers best wel gek dat het OM bedrijven soms een verbetertraject oplegt, maar eigenlijk niemand goed toezicht houdt of kan houden hoe ze dat dan doen.

Een ander voorstel betreft een gat in de bevoegdheden bij de opsporing van corruptiedelicten. Dat hindert bijvoorbeeld de Rijksrecherche om

bepaalde bevoegdheden zoals OVC, af luisteren in een woning, in te zetten bij bijvoorbeeld een verdenking van poging tot omkoping of passieve ambtelijke omkoping. Volgens mij moeten we daar simpelweg de wet op aanpassen. Ik overhandig met behulp van de bode, hoop ik, het plan aan de Minister en aan mijn collega's, en ik ben benieuwd naar de reactie van de Minister. Dank u wel.

De voorzitter:

Ik neem aan dat er geen bezwaar tegen bestaat dat dit stuk ter inzage wordt gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Kamer.

(Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.)

De voorzitter:

Dank u zeer. Dan is het woord aan mevrouw Westerveld van GroenLinks.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter. Mijn collega Kathalijne Buitenweg kan vandaag niet aanwezig zijn; vandaar dat ik het van haar overneem. Dat doe ik graag, want er staan een aantal belangrijke onderwerpen geagendeerd, onder andere beroepsziekten onder agenten, de aanpak van verwarde personen, de tomeloze inzet van agenten tijdens de avondrellen maar ook het zorgwekkende inspectierapport.

Wat mij opvalt bij het lezen van het rapport, is dat de problemen waar veel mensen bij de politie tegen aanlopen niet op zichzelf staan. Net als bij veel andere professionals die werken in de publieke sector verwachten we enorm veel van hen, maar krijgen ze te weinig waardering en is de werkdruk enorm. Dat laatste zien we onder meer als het gaat om beroepsziekten. Hoe kan het dat oud-dieners die door het zware werk een posttraumatische stressstoornis ontwikkelen niet goed worden geholpen? Ik schrok van de berichten die ik daarover las, want de wanhoop spatte daarvan af. Als woordvoerder jeugdzorg en ggz herken ik die wanhoop ook bij andere mensen. Hoe kan het dat de overheid eerst een beroep doet op haar mensen, maar niet thuis geeft als zij ondersteuning nodig hebben vanwege mentale problemen door hun werk? Ik begrijp uit de Kamerbrief dat de Minister werkt aan een nieuw stelsel beroepsziekten en -incidenten. Dat is mooi, maar wat houdt dit concreet in voor de mensen die nu aankloppen bij het ministerie maar ook bij leden van deze commissie? Ik wil de Minister het volgende vragen. Welke fouten hebben er volgens hem in het verleden plaatsgevonden en hoe worden de lopende zaken behandeld? Als ik de berichten van oudgedienden zoals Sheila lees, dan hebben deze gedupeerden vaak een overheid gevonden die niet naast hen stond, maar te vaak tegenover hen stond. Graag een reactie.

Voorzitter. GroenLinks maakt zich ook al langer zorgen over de interne veiligheid bij de politie. Ik hoorde een aantal collega's daar ook over. In het vorige notaoverleg vroeg mijn collega daar ook al uitgebreid aandacht voor vanwege een KPMG-rapport, maar nu ligt er een inspectierapport waar je simpelweg een knoop in je maag van krijgt. Het rapport spreekt van organisatie- en taakverwaarlozing. Het spreekt over falend leiderschap. Het gaat over ongewenst gedrag op de werkvloer. Het gaat over imagoschade in het buitenland, over falende ICT-voorzieningen en over tal van misstanden, terwijl deze eenheid van cruciaal belang is voor onze nationale veiligheid, om ondermijning tegen te gaan en om terrorisme te bestrijden. Dit rapport bevat snoeiharde conclusies en ook conclusies die de Minister zich moet aanrekenen. Daarom een aantal vragen.

De allereerste vraag is: hoe heeft het zover kunnen komen? Had de Minister met de kennis van nu eerder of misschien ook wel anders

gehandeld? Is onze nationale veiligheid in het geding vanwege deze structurele problematiek?

Ik lees in de kabinetsreactie dat er een lid aan het managementteam wordt toegevoegd en er begeleiding komt voor leidinggevenden. We geven natuurlijk mensen graag een tweede kans, maar in het rapport leest het wel als structureel falen van leiderschap. Daarom vragen wij na het lezen van dit rapport ons af of de organisatie ook niet gebaat is bij nieuwe mensen op nieuwe plekken.

Ook staat de hoge werkdruk niet los van de geconstateerde problemen. Ik zou de Minister willen vragen wat zijn advies nu is voor de komende formatietafel als het gaat over investeringen in de politiecapaciteit. Graag een reactie.

Voorzitter. Er is in deze commissie veel vaker gesproken over verwarde personen of eigenlijk over dat de politie steeds meer tijd moet investeren in personen met verward gedrag. Als woordvoerder jeugd-ggz ken ik ook de andere kant, namelijk jongvolwassenen die echt dringend psychische hulp nodig hebben, die nooddiensten bellen, die soms door de politie gebracht worden naar een plek voor acute noodopvang en die een paar uur later weer buiten staan omdat er simpelweg geen plek voor hen is. Dat is natuurlijk niet alleen schadelijk voor deze mensen en schadelijk voor de noodopvang, maar ook voor de politie, die hier heel veel tijd aan kwijt is. Het is ook om wanhopig van te worden. Ik wil de Minister vragen wat de meetbare stappen zijn geweest in de afgelopen jaren. Er is een schakelteam geweest en dat heeft uitgebreid bevindingen gepresenteerd. Wat is er concreet veranderd in het werk van de politie en ook voor deze mensen die verward gedrag hebben en nergens terecht kunnen? Graag een reactie daarop.

Ik wil ook graag tegen deze commissie zeggen dat een manier om de politie te ontlasten natuurlijk ook is dat we investeren in hulp aan mensen die psychische hulp nodig hebben.

Voorzitter, mag ik nog een laatste punt maken?

De voorzitter:

Jazeker.

Mevrouw Westerveld (GroenLinks):

Dat is de waardering die wij ook hebben voor de politie tijdens hun belangrijke werk bij de avondrellen. Er werd ongelofelijk veel van hen gevraagd. Tegelijkertijd lezen we – dat hoorde ik collega Van Raak ook al uitgebreider benoemen – dat de politie er niet met de Minister uitkomt als het gaat over het afsluiten van een nieuwe cao. Ik hoor heel graag wat de stand van zaken is, want de mensen die bij de politie werken hebben recht op een gepaste waardering.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Yeşilgöz van de VVD.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Heb ik nou voorgedrongen? Ik dacht dat ik juist...

De voorzitter:

Ik ken de heer Van Dam. Hij is net als ik. Wij komen uit de tijd dat je nog werd opgevoed.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Goed! Ik wil nu zo veel zeggen, voorzitter. Maar ik laat het allemaal zitten en ik begin gewoon met mijn spreektekst. Anders gaat het helemaal mis, denk ik.

Ik wil graag beginnen met woorden van dank richting onze politiemensen, richting alle vrouwen en mannen die dag en nacht klaarstaan voor onze veiligheid. We hebben inderdaad vorige week tijdens de rellen kunnen zien hoe heftig hun werk kan worden. Ik wil daarbij ook mijn respect uitspreken richting hen die daar zo professioneel hebben opgetreden. Dat zijn onze politiemensen, handhavers, ME, Koninklijke Marechaussee. Ik ben ook blij dat justitie daarna heel voortvarend aan de slag is gegaan met de opsporing en het snel voor de rechter brengen van mensen. Het gaat ook echt over flinke zaken. Neem de twee criminelen die in Telegram-groepen een prijs zetten op het hoofd van agenten. Walgelijk! Ik kan daar niet... Nou ja, ik zal daar verder geen woorden aan vuilmaken, maar het gaat dus over zulke zware zaken. Daarbij wil ik nog wel opmerken – dat hebben verschillende collega's en ook ik in het verleden gedaan – dat we echt aan de slag moeten met een verbod op het überhaupt openbaar maken van foto's, namen en adressen van agenten.

Voorzitter. Bij waardering uitspreken hoort ook waardering tonen. De collega's van de SP en GroenLinks vroegen hoe het zit met de cao-onderhandelingen. Ik ga deze vraag ook stellen aan de Minister. Ik hoorde hem vorige week tijdens het debat over de rellen zeggen: nee, die onderhandelingen lopen nog. Net als collega's kreeg ik daarna van verschillende politiemensen het bericht: nee, die lopen helemaal niet. Ik zou graag van de Minister het volgende willen weten. Wat is de stand van zaken? Hoe staat het ervoor? Wat heeft de Minister nodig om deze onderhandelingen tot een goed einde te brengen? Heeft de Minister er bijvoorbeeld contact over met zijn collega Hoekstra?

Over het inspectierapport is ook heel veel gezegd. Daar sluit ik mij bij aan. Ik heb de brief van de Minister een aantal keren gelezen, maar ik weet niet precies wat hij nou eigenlijk zegt. Wat gaat er concreet gedaan worden en wat kunnen wij concreet volgen? Zijn alle middelen nu voorhanden om ervoor te zorgen dat de zaken op orde worden gebracht? Dit is een hele brede vraag. Ik zou nog veel gedetailleerdere vragen kunnen stellen, maar daarvoor heb ik niet de tijd. Wat heeft de Minister daarvoor nodig? Hij geeft aan dat hij periodiek geïnformeerd gaat worden door de korpschef. Waarover is dat dan? Wat wordt dan meetbaar gevolgd en wat kunnen wij als Kamer meetbaar volgen? In de brief staat: zo nodig wordt de Kamer geïnformeerd. Ik neem aan dat het nodig is. Ik wil graag weten op welke manier ik dat goed kan volgen.

De voorzitter:

Ogenblik. Er is een interruptie voor u van mevrouw Helder.

Mevrouw Helder (PVV):

Ja, over de nieuwe cao. Je kunt zeggen dat de onderhandelingen lopen of niet lopen, maar voor zover ik van de bonden heb begrepen is de financiële bandbreedte het probleem. Ik geloof dat ze op iets van meer dan 2% hebben ingezet, terwijl de Minister zegt dat het maximaal 1,5% is. Pin me niet vast op de getallen, maar het gaat om de financiële bandbreedte. Mevrouw Yeşilgöz behoort tot een partij van wat inmiddels een demissionair kabinet is – ik weet dat ook wel – maar ik denk dat zij beter weet dan wie dan ook waar het geld gehaald moet worden en dat daar nou net de ruimte zit. Is zij bereid om iets harder te werken en het niet alleen aan de Minister te vragen, zodat er ook eens ergens geld vrijkomt? Dat vragen we al een hele tijd, maar ik vraag het weer.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Dank voor deze vraag van mevrouw Helder. Dat is ook de reden waarom ik aan de Minister vraag hoe de gesprekken tussen hem en zijn collega Hoekstra gaan en waarom ik van hem wil weten wat er voor nodig is om die gesprekken tot een goed einde te brengen. Dan kun je de volgende stap zetten in die zin dat wij hier die cao-onderhandelingen overdoen,

maar dat doet mevrouw Helder niet. Dat lijkt me ook niet gepast. Ik denk ook niet dat de politie daar wat aan heeft. Het is veel complexer dan dat, maar ik deel de vraag. Ik zou graag willen weten waar het aan deze kant vastloopt en wat daarvoor nodig is. Die vragen heb ik ook.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Dan wil ik van mevrouw Yeşilgöz weten of ze klaar was met het rapport van de inspectie, want daar heb ik ook nog een vraag over.

De **voorzitter**:

Komt dat nog of was u daar klaar mee?

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Nee, voorzitter. De vragen die ik heb gesteld, waren even de beknopte versie van alle vragen die ik heb gesteld. Dus ik ben klaar voor de interruptie.

De **voorzitter**:

Mevrouw Helder, gaat uw gang.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Dan is hier mijn vraag. Er komt ook heel prominent naar voren dat er structureel sprake is van wegstappen door de politietop, de vorige korpschef, de huidige korpschef en alles wat zich leidinggevend mag noemen. Heeft mevrouw Yeşilgöz er wel vertrouwen in dat de huidige leiding van de eenheid en de korpsleiding deze problemen gaan tackelen? Die vraag miste ik.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Dat is een hele terechte. Ik denk dat ik die vraag deel en mede voor mijzelf kan beantwoorden zodra ik een reactie heb van de Minister op de vraag welke concrete afspraken er nou echt gemaakt zijn met de korpschef. Wat wordt meetbaar gevolgd en getoetst, en wat kunnen wij als Kamer straks meetbaar volgen en toetsen? Daar heb ik zelf ook geen feeling bij. Ik heb verschillende mensen bij de politie gesproken, ongetwijfeld net als mevrouw Helder. Zij geven aan dat zij vertrouwen hebben in hoe dat intern wordt opgepakt. Dat is voor mij een heel belangrijk signaal, maar dan nog is het belangrijk dat wij het aan deze kant ook kunnen volgen. Dat kan ik niet terugvinden in de brief van de Minister.

De **voorzitter**:

Kort nog, mevrouw Helder.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Voorzitter, afrondend. Dan blijf ik steken bij het structureel wegstappen door de top en vraag ik mij af mevrouw Yeşilgöz vertrouwen heeft in deze top, want zij moeten het in gang zetten en aan de Minister rapporteren. Ik heb dat in ieder geval niet.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Ik zit hier niet om te zeggen dat ik overall heel veel vertrouwen in heb of totaal geen vertrouwen heb. Ik wil graag de stappen zien. Ik denk wel dat wij de politieorganisatie tekortdoen als wij zeggen: in één keer. Er was intern onderzoek gaande. Er zijn andere onderzoeken geweest. Er zijn al verbeterlagen gemaakt. Een inspectieonderzoek duurt nu eenmaal langer. Dat ligt nu voor. Het is niet zo dat er niks gebeurde en men nu wakker schrikt. Maar ik ben het met mevrouw Helder eens dat wij nu niet moeten zeggen: nou, we kunnen rustig gaan slapen; het is wel in orde. Vandaar dat ik precies wil weten hoe wij dit gaan volgen en waar wij kunnen ingrijpen als wij denken dat het toch niet goed gaat. Wij zitten

allemaal niet te wachten op vervolgonderzoeken waaruit blijkt dat er nog meer ellende is gekomen. Dus die zorg deel ik, maar ik wacht graag nog eerst op het antwoord van de Minister op de vraag hoe hij dat gaat volgen en hoe wij dat kunnen volgen.

De voorzitter:

Dan is er nog een interruptie voor u van de heer Van Raak.

De heer Van Raak (SP):

Even terug naar de waardering van agenten, die cao. Mevrouw Yesilgöz-Zegerius vraagt wat er nodig is. Nou, dat is niet zo heel moeilijk: 1,2%. De agenten willen 2,5% en de regering biedt 1,3%. Dus 1,2% is wat er nodig is, plus een Minister die de waarheid vertelt aan de Kamer, die even excuses aanbiedt en die 1,2% ter beschikking stelt. Is mevrouw Yesilgöz-Zegerius dat met mij eens?

Mevrouw Yesilgöz-Zegerius (VVD):

Meneer Van Raak geeft antwoord op de vraag die ik aan de Minister heb gesteld. Misschien is dit een sollicitatie voor een volgende carrièrestap, dat zou kunnen, ik kijk ernaar uit. Maar laten we even van de Minister horen hoe die gesprekken gaan. Die met de bonden, natuurlijk, over de cao's, maar ook intern, met Minister Hoekstra over de ruimte die er wel of niet is en waar het echt op vastloopt. Ik stel zelf die vragen, maar ik voeg daar nog wel een keer aan toe: wij moeten niet hier met elkaar cao-onderhandelingen gaan voeren, daar is de politie per definitie niet bij gebaat, want het is natuurlijk veel complexer dan waar wij het nu over hebben. Daar wil ik dus wel voor waken. Maar dat is volgens mij ook niet de insteek van de heer Van Raak.

De heer Van Raak (SP):

Nee. Maar we moeten de Minister ook niet op pad sturen met lege zakken. We moeten hem wel iets meegeven. De SP heeft natuurlijk eerder een motie ingediend. Mevrouw Yesilgöz-Zegerius heeft die toen niet gesteund. Ik zal straks weer een motie indienen, denk ik. Het ligt er natuurlijk aan: als de Minister zegt «nee, excuses aan de Kamer, excuses aan de bonden, excuses aan agenten, mijn zakken zitten vol en het wordt geregeld, deze week nog», is dat hartstikke mooi. Anders overweeg ik een motie die vraagt om met spoed deze financiële ruimte beschikbaar te stellen en de politiesalarissen te verhogen. Als ik dat doe, is mevrouw Yesilgöz-Zegerius dan ook bereid om te zorgen dat de Minister met volle zakken gaat onderhandelen in plaats van met lege?

Mevrouw Yesilgöz-Zegerius (VVD):

Dit vind ik nou echt onwijs jammer. Ja, dat vind ik echt. Die motie van vorige week, die straks blijkbaar weer wordt ingediend, en die andere moties van de SP van vanochtend die ik bij andere debatten al voorbij zag komen, zeggen allemaal hetzelfde: regel geld. Er zit geen dekking bij, er wordt niet gezocht naar geld, er wordt niet meege gedacht. De heer Van Raak lacht, maar dit klopt. In een vorige motie van de SP bij JenV stond: regel geld, het verdient zichzelf wel terug. Het is ontzettend creatief boekhouden. De agenten die mij belden om te vragen hoe het zit met de cao-onderhandelingen, zeiden daarbij: we zien dat een SP een lege motie indient zonder dekking om een beetje goede sier te maken. Ik hoop dat dat straks niet gebeurt. Ik hoop ook dat de SP niet continu in dezelfde potjes grijpt waar ze al zo ongeveer 800 moties voor hebben liggen. Laten we serieus aan de slag gaan. Eerst aan de Minister vragen hoe het ermee staat en wat er nodig is, en dan kunnen we samen kijken wat daar echt voor nodig is. Maar ik denk dat dit onderwerp té belangrijk is om daar, met alle respect, een politiek nummertje van te maken.

De voorzitter:

Ten slotte de heer Van Raak.

De heer Van Raak (SP):

Dit vind ik echt bijna laag bij de grond. Het spijt me zeer om dat te moeten zeggen vandaag. Maar als de KLM belt, is er nooit een probleem met de dekking. Als Unilever belt, is er nooit een probleem met de dekking. Als bol.com belt, is er nooit een probleem met de dekking. Maar als agenten, die met gevaar voor eigen leven de straat op worden gestuurd, een eerlijke, fatsoenlijke vergoeding vragen, zegt de VVD: nee, er is geen dekking. Nee, het probleem is niet de dekking, het probleem is de wil. De wil om de agenten fatsoenlijk te behandelen en ze het respect te betonen dat ze verdienen. Dát is wat er vandaag aan de hand is.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Ik hoor geen vraag. Waarvan akte. Ik denk dat dit heel erg sleets en flauw begint te worden van de SP. Dit gaat echt, écht over mensen die dit debat volgen en willen weten wat we voor ze kunnen doen. Dan moet je precies weten wat er aan de hand is, hoe het met de onderhandelingen staat en wat daarvoor nodig is. Dan kunnen we elkaar vinden om dat te regelen. Om daar allerlei zaken bij te halen die er helemaal niks mee te maken hebben: ik vraag mij af wie je daar een plezier mee doet, behalve je eigen campagne.

Voorzitter. Ik ga door met ...

De voorzitter:

Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Ja, ja. Ik was bij het Multidisciplinair Interventie Team gekomen, het MIT. Twee weken geleden konden we uitgebreid in de krant lezen dat er allerlei stukken waren gelekt waarbij – ik zal het samenvatten – vanuit de politieorganisatie werd gezegd: onze aanpak van ondermijning wordt op dit moment ondermijnd door dit prestigeproject van de Minister. Dit zijn letterlijk de zorgen die ik hier al anderhalf jaar deel in debatten. Ik heb alle keren opgezocht waarop we hierover vragen hebben gesteld, schriftelijk, mondeling, van alles. Die vragen gaan over hele concrete zaken. Waarvoor is het MIT? Wat voegt het toe? Wat voegt het toe aan bevoegdheden? Wat gaat het extra doen? Waar halen we de mensen vandaan? Ik heb in deze zaal, of een van de zalen ernaast, onlangs nog gevraagd waar we die 400 mensen vandaan halen zonder de teams, die uitstekend functioneren, leeg te trekken. Nee, zei de Minister, ik ga die niet leegtrekken. Maar dat gebeurt nu. Ik wil graag van de Minister weten wat concreet de doelstelling van het MIRT is. Wat is er afgesproken? Waar komen die mensen vandaan? Zijn er afspraken gemaakt dat ze niet uit de teams komen die zich moeten houden aan de regels die al eerder zijn gemaakt met vakbonden, zodat zij niet meer kunnen bieden terwijl het MIRT alles kan bieden?

Voorzitter. Dit zijn de geluiden. Ik wil gewoon zwart-op-wit hebben hoe dit zit. Tot dan zou ik graag willen dat de Minister geen nieuwe stappen neemt bij dat MIRT. Ik heb geen zin in een nieuw inspectierapport over twee jaar waarin we zien dat dingen onder onze neus al misgingen.

Voorzitter. Volgens mij heb ik nog heel even voor twee punten?

De voorzitter:

Nou, anderhalve seconde. Maar ik zal dezelfde mildheid betrachten als bij mevrouw Westerveld, dus u heeft nog een halve minuut.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Dank u wel. Dan wil ik graag een vraag stellen over straattriage. Dat is hetzelfde punt als mevrouw Westerveld maakte over de ggz en over dat de politie heel vaak op stap moet voor verwarde personen. Daar hebben wij voorstellen over ingediend. De Minister antwoordt dat zijn brief een reactie op onze Kamerbreed aangenomen motie is, waarin wij vragen om nieuwe pilots, maar de Minister verwijst daarin naar oude plannen en pilots. Graag een stand van zaken. Hoe staat het ermee? We vroegen concreet om nieuwe zaken.

Voorzitter, mijn laatste punt zal ik zo maken. Ik sluit me aan bij de vragen over PTSS en over de politievrijwilligers.

De voorzitter:

Nou, die halve minuut is alweer lang voorbij.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Dan zal ik mijn laatste punt bewaren voor de tweede termijn, waarvoor we extra tijd hebben gekregen.

De voorzitter:

Ik vind het een reuzeplan, echt fantastisch. Ik zou er zelf niet op gekomen zijn.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Ja, toch? Doen we het zo!

De voorzitter:

Ja, zeer bedankt. Ik ga naar de heer Van Dam van het CDA. O, eerst mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Ik wil nog wel graag een vraag stellen over verwarde personen. De politie is daar veel tijd mee bezig. Daar is de afgelopen tijd veel inzet op gepleegd. Ik heb begrepen en ook teruggelezen dat ook de VVD er een aantal voorstellen voor heeft gedaan. Het is natuurlijk wel heel erg zuur dat vervolgens blijkt dat er geen plek is voor heel veel mensen die op straat zijn vanwege verward gedrag. Ik zou mevrouw Yeşilgöz-Zegerius willen vragen of ze het met me eens is dat dit ook betekent dat er geïnvesteerd moet worden in voldoende plekken voor mensen met psychische problemen.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Ja. Dat is een ander debat, waarvan ik weet dat GroenLinks het met mijn collega van de VVD heeft gevoerd en aan het voeren is. Dat is ook heel erg belangrijk. En dan denk ik dat het zowel gaat om plekken, alsook om extramurale zorg. Er is heel veel voor te zeggen dat we het zo hebben ingericht dat mensen niet per definitie worden opgenomen, maar juist zelfstandig kunnen blijven wonen en leven. Maar daar hebben ze dan wel begeleidende zorg bij nodig. Dat je daar veel meer aan moet doen, deel ik. Volgens mij kun je ook heel veel stappen zetten, waarbij de politie een heel belangrijke factor kan zijn, zonder dat ze zo veel mensuren kwijt zijn aan werk dat eigenlijk bij de zorgprofessionals ligt. Ik denk dus niet dat wij heel erg uit elkaar liggen.

De voorzitter:

Mevrouw Westerveld nog? Nee? Akkoord. Dan kom ik bij de heer Van Dam van het CDA voor zijn bijdrage.

De heer **Van Dam** (CDA):

Voorzitter, dank u wel. Dit is het laatste overleg voor de verkiezingen over de politie. Alles wat ik de afgelopen jaren heb gezegd en gedaan op

politiegebied, heb ik gedaan met grote waardering en respect voor de mensen op de werkvloer en de dienders die het werk verrichten, recent en in het verleden. Als ik een worsteling heb met de politie, is het meer met de organisatie en met de aansturing van de organisatie.

Vandaag drie punten, in de eerste plaats het rapport van de Inspectie Justitie en Veiligheid, het eerste in een reeks van drie. Samen met het Deloitte-rapport kun je hier toch echt wel over een foute Bouquetreeks spreken. Echt. Het gaat niet goed bij de Landelijke Eenheid. Daar hangt ook heel veel van af. We hebben het nu over het MIT, maar ik begin een beetje te twijfelen of het bij de Landelijke Eenheid allemaal wel zo koosjer loopt. Wij voeren hier geen functioneringsgesprekken met de Landelijke Eenheid, maar mijn centrale vraag is: heeft de Minister nog vertrouwen in de leiding van de Landelijke Eenheid?

Voorzitter. Het rapport zou het rechtvaardigen dat wij onze neus erin steken, dat we hier hoorzittingen houden en ons verdiepen in wat daar gebeurt, maar helaas, het is bijna verkiezingsreces, dus als het mij gegeven is, zal ik dat na de verkiezingen oppakken.

Een enkele vraag. In het rapport staat meer niet dan wel. Er is al aan gerefereerd: er staat bijvoorbeeld in dat er rijksrechercheonderzoeken en VIK-onderzoeken zijn. Ik zou graag inzicht krijgen in wie wat onderzocht heeft. Bijvoorbeeld informant Freddy Janssen: ik heb gehoord dat de mensen die daarbij betrokken zijn, niet gehoord zijn door de inspectie en ook niet door de rijksrecherche. Wie heeft dus wat onderzocht? Kan de Minister daar duidelijkheid over geven?

Dan over de externe adviescommissie. Wie gaan daarin zitten? Komen daar ook mensen in die niet tot het establishment behoren, die nieuw en fris zijn en die vertrouwd worden door de mensen?

Dan PTSS. Er zitten vandaag op z'n minst 209 mensen naar dit notaoverleg te kijken. Die groep groeit. Ik heb inmiddels uitgevonden dat die groep steeds groter wordt. Het begint een kwestie van dramatische proporties te worden. In 2015 stond toenmalig korpschef Bouman in het AD met een interview waarin hij aankondigde dat het ging om een ereschuld en dat het niet mocht uitmaken hoeveel het ging kosten om recht te doen aan hen die door hun werk PTSS hadden opgelopen.

Maar zie waar we nu zijn. Het lijkt wel of we verder van huis zijn dan ooit, ondanks alle goede bedoelingen van iedereen en ondanks de brief van de Minister van 23 april 2020, waarin hij een prachtig perspectief bood. We zijn nu zo'n tien maanden verder. Waar is dat nieuwe beleid gebleven? Hoe staat het met die nieuwe regeling? We weten allemaal dat daarin het smartengeld als zodanig fors naar beneden gaat en dat er mogelijk meer ruimte ontstaat voor vergoeding van materiële kosten, maar vooral dat een minder juridische en meer menselijke maat de afhandeling moet gaan bepalen. Zolang er geen nieuw beleid is, blijft er voor de tussengroep tussen coulancregeling en nieuw beleid een onheldere situatie bestaan, die niemand goed doet. Wanneer komt het nieuwe beleid?

Dan over verrekening. Daar hebben we ons de laatste tijd op blindgestaard, en terecht. Inmiddels ben ik verder gaan graven. Onder de motorkap van de verrekening kom je uit bij de vraag of het korps zich wel of niet aansprakelijk acht voor de restschade. Als het korps aansprakelijkheid aanvaardt, wordt er niet verrekend. Als het korps geen aansprakelijkheid aanvaardt, omdat er geen sprake is van buitensporigheid of verjaring, of omdat de zorgplicht niet geschonden is, is het pure coulance om toch iets aan de vergoeding van schade te doen. Hoe verhoudt zich dat tot de ambities van de Minister om de buitensporigheidsdiscussie juist niet meer te voeren, om niet te juridificeren? Het sterkt mij in de gedachte dat het nieuwe beleid as soon as possible op onze deurmat moet liggen. Als dat er is, kun je werkelijk helderheid gaan geven aan de tussencategorie.

Voorzitter. Ik voel mij gevangen in de huidige situatie. Als ik dat al zo voel, hoe voelen de betrokken politiemensen zich dan? Met de huidige uitleg

van de Minister is de enige weg voor mensen om hun gelijk te halen, naar de rechter gaan. Dat wens je niemand toe. Ik weet dat een categorie mensen niet naar de rechter wil en tot een afronding wil komen, maar onvoldoende vertrouwen in de politieorganisatie heeft dat het goed gaat komen. Is het mogelijk om daarvoor een voorziening te treffen? Zelf denk ik aan een tripartiet samengestelde commissie, onafhankelijk, die de mogelijkheid krijgt om als een soort beroepsorgaan recht te doen tussen korps en medewerker, misschien ook wel voorzien van een hardheids-clausule. Ik aarzel, want onder de motorkap blijft onduidelijkheid over de aansprakelijkheid bestaan. Ik wil een weg zoeken om hieruit te komen. Graag een reactie.
Ik denk dat ik het hierbij moet laten.

De voorzitter:

Dat denk ik ook. Ik dank u zeer. Daarmee eindigt de eerste termijn van de zijde van de Kamer.

De vergadering wordt van 14.39 uur tot 14.55 uur geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de Minister van Justitie en Veiligheid voor zijn eerste termijn.

Minister Grapperhaus:

Voorzitter. Mijn verontschuldigen dat ik wat later ben. Ik was een verkeerde zaal ingestapt en zat net midden in een betoog over megastallen, waar ik natuurlijk helemaal niks van afweet; nou ja, je weet maar nooit. Maar toen besloot ik toch dat ik hier moest zijn. Excuses dat we iets later beginnen.

Voorzitter. Veel van uw leden hebben de wijze waarop de politie de afgelopen weken heeft opgetreden, geprezen. Degenen die dat per ongeluk niet hebben gedaan, hebben dat vast impliciet wel zo bedoeld. Ik wil toch even stilstaan bij een punt dat mevrouw Yeşilgöz naar voren bracht. Ik heb elke avond een bezoek gebracht aan een politiekorps, redelijk à l'improviste, want ik wilde ter plekke horen hoe het met hen gaat, wat hun overkomt en wat hun ervaringen zijn. Een van de schadelijkste dingen die we zien, is doxing en het framen van politieagenten. Ik vraag daar aandacht voor. Onze politie treedt heel beheerst op. Er wordt gehandhaafd op een wijze die uitermate kundig en zorgvuldig is. Ik heb niet alleen uitgebreide verslagen gezien en gehoord, maar heb ook filmbeelden gezien van hoe dat is gegaan; die beelden boden echt overzicht. Het gebeurt écht heel goed en zorgvuldig. Buitenlandse collega's zijn altijd vol bewondering – niet naar mij toe; dat begrijpen we – naar onze politiemensen, omdat ze handhavers én hulpverleners zijn. Maar vervolgens worden agenten die gewoon hun werk doen op internet gezet, met foto en al. Er wordt een soort prairiejacht geopend, zo van: wie is dit? Adressen worden bekendgemaakt. Dat is echt fnuikend.

De afgelopen weken heb ik in een aantal steden in Nederland hierover gesproken met agenten. Tegen hen heb ik gezegd dat ik daar echt nog mee op pad ga. Het punt is dat specifieke wetgeving op dat punt lastiger zal worden in een demissionaire periode. Maar ik zeg alvast – ik hoor uw reacties daarop nog wel in de tweede termijn – dat ik eraan denk om ten aanzien van de bedrijven die dit faciliteren, de providers die dit mogelijk maken, misschien wel eenzelfde inzet te plegen als ik een halfjaar geleden heb gedaan ten aanzien van kinderporno. Toen bleef het werkelijk overal bij mooie woorden. De naming-and-shaming-aankondiging leidde ertoe dat bijna iedereen zei: dan gaan we toch onze providers anders inrichten. Maar ook daar zitten haken en ogen aan. Ik denk zeker dat we daar nog wel met elkaar over te spreken komen. Maar ik wil in ieder geval – die oproep heb ik zelf al een keer op het internet gedaan – zeggen tegen de

mensen die het goed bedoelen: laat je niet misleiden door allerlei negatieve frames over politiemensen en andere hulpverleners, die gewoon hun werk doen.

De heer **Groothuizen** (D66):

Het is goed om te horen dat de Minister het serieus oppakt. Mijn vraag is de volgende. Ik heb hier samen met mevrouw Van Toorenburg van het CDA nog vragen over gesteld eind november. Toen was de reactie van Minister Dekker: nou ja, ik zie het punt wel, maar ik wil niet met een aparte aanpak komen; ik neem het wel mee bij het internetpesten. Zo vat ik het even kort samen, maar ook weer niet al te kort, want dat was wel zijn reactie. Ik begrijp dat de Minister afstand neemt van de antwoorden van eind vorig jaar en dat hij zegt: ik zie toch wel reden om op dit punt met een simpele aanpak te komen.

Minister **Grapperhaus**:

Ik kan u verzekeren dat Sander Dekker en ik geen afstand van elkaar nemen. Bij het wetsvoorstel Taakstrafverbod, dat door uw Kamer met overweldigende meerderheid is aangenomen – dank daarvoor – zaten we op één lijn. Ik ben iemand die denkt: het glas is halfvol. Als het glas meer dan halfvol is – dat is een meerderheid – dan is het wat mij betreft buitengewoon vol. Tegen de heer Groothuizen zeg ik: nee, dat is niet zo. Ik stel alleen wel vast dat dit nu echt vormen aanneemt die zo langzamerhand niet te tolereren zijn. Dat geldt overigens – daarin heeft de heer Groothuizen wel een punt – in algemene zin. We hebben gezien dat de adresgegevens van politie, bekende Nederlanders en weet ik wie allemaal de afgelopen tijd welig tierden op het internet. Daar zullen we als samenleving echt tegen in moeten gaan om duidelijk te maken dat je niet met elkaar in discussie gaat door de ander vogelvrij te verklaren. Maar ik kom daar bij uw Kamer op terug. Ik denk dat het nog steeds een onderwerp is waar we geen onverhoedse stappen in moeten zetten. Daarom zeg ik nu in ieder geval tegen iedereen die vandaag kijkt: laat je niet misleiden en opjatten door allerlei frames over mensen, over hulpverleners, of het nou gaat om de politie, de brandweer of de ambulance, die gewoon hun werk doen.

De heer **Groothuizen** (D66):

Dan toch even heel precies de tekst erbij van het antwoord op de vragen: «het beleidskader rond de aanpak van verschillende vormen van internetpesten, dat op korte termijn aan uw Kamer zal worden aangeboden, zal ook van toepassing zijn op privacyschendingen in de vorm van doxing». Daarvoor: «Het heeft de voorkeur van het kabinet om niet op elk fenomeen op internet een separaat beleidskader te ontwikkelen». Terwijl ik de Minister toch net hoorde zeggen dat hij het probleem dermate groot vindt dat hij overweegt dezelfde aanpak te kiezen als bij kinderporno. Weet u, het gaat me niet om het spelletje. Ik vind het niet zo erg dat er verschil in zit. Ik wil nu gewoon weten of het wordt meegenomen in het kader van internetpesten of dat de Minister het dermate serieus vindt dat hij hiervoor met een apart voorstel komt. Dat laatste heeft mijn voorkeur, maar het is gewoon nu niet heel erg helder meer.

Minister **Grapperhaus**:

De heer Groothuizen heeft het goed geproefd. We hebben de afgelopen tijd gezien dat dit zo langzamerhand een vorm aanneemt die het fenomeen van internetpesten ver voorbij gaat.

De heer **Groothuizen** (D66):

Dan is dus de conclusie dat de Minister toch kiest voor een andere invalshoek dan Minister Dekker eind vorig jaar?

Minister Grapperhaus:

Ik vind dat hier een ernstiger fenomeen aan het ontstaan is, of reeds is ontstaan. Ik vraag daar aandacht voor. Als wij mensen vragen beroepsmatig uit een linie naar voren te stappen om te zeggen «hou hiermee op» of «hou je aan de regels», moeten wij het ons ook als samenleving aantrekken als niet alleen hun gezag maar ook hun persoonlijkheid op die manier ondergraven wordt.

De voorzitter:

Op hetzelfde punt, denk ik, meneer Van Raak.

De heer Van Raak (SP):

Ja, want de Minister is demissionair, maar de Tweede Kamer niet. Ik vind het heel goed dat de Minister van dit overleg gebruikmaakt om dit punt te maken. Ik constateer dat hij afstand neemt van de lijn van zijn collega Dekker. Ik vind dat in de situatie waarin we zitten, helemaal niet erg. Ik kan de Minister ook zeggen dat het wat mij betreft prima is als hij op dit punt met voorstellen komt. Dat mag ook korte termijn.

De voorzitter:

Dank u zeer. Gaat u verder.

Minister Grapperhaus:

Over het niet afstand nemen heb ik al genoeg gezegd. Daar verwijst ik naar.

Voorzitter. Er staat een aantal onderwerpen op de agenda. Omdat de tweede termijn wat langer wordt en ik de gelegenheid wil geven aan de Kamer, wil ik eigenlijk meteen doorgaan naar de vragen. Dat is niet om de politiemensen of degenen die in het onderwerp geïnteresseerd zijn tekort te doen, maar ik denk dat het vooral goed is om daar flink op in te gaan. Ik heb ze zo veel mogelijk per onderwerp gerangschikt.

Ik begin met een onderwerp dat ik mij echt aantrek, los van regeerakkoorden en allerlei andere afspraken die er zijn. Dat is het stelsel van beroepsziekten en dienstongevallen. Ik vind dat we dat nieuwe stelsel zo snel mogelijk ingeregeld moeten hebben. Dat is ook echt iets waar we nou juist met de bonden de gesprekken over voeren. Ik wil hier nog eens het harde commitment afgeven dat we wat mij betreft, en wat mijn mensen betreft, het eerste kwartaal van 2021 een definitieve overeenkomst hebben over hoe dat nieuwe stelsel eruit gaat zien. Ik wil benadrukken dat iedereen die daarmee bezig is, het afgelopen jaar alles daarop heeft ingezet, met alle handicaps die we hadden. We blijven daarop inzetten. Het eerste kwartaal is pas op 31 maart af, maar ik hoop zelfs eerder dan 17 maart iets daarover te kunnen berichten, want dat is iets waar de Kamer en ik ook heel erg graag naartoe willen.

Dan wat betreft de kwestie die er is; allereerst over de motie van mevrouw Helder. De korpschef en ik willen echt dat die mensen ruimhartig worden gecompenseerd. Daarom worden alle schade en kosten meegenomen in de afdoening. Er wordt ruimhartig omgegaan met de vaststelling van de vergoeding voor immateriële schade, ruimhartiger dan in de maatschappij gebruikelijk is. Dat heb ik in de brief van december ook aangegeven. En er wordt ruimhartig omgegaan met het afronden van de vergoedingsbedragen. Maar als er al voorschotten zijn uitgekeerd, moeten we die natuurlijk in redelijk erin kunnen betrekken. De heer Van Dam zegt: kijk of je een paritaire commissie een klap erop kan laten geven. Even, voor de mensen die kijken: dan zou je een vertegenwoordiger van de vakbonden, een vertegenwoordiger van de werkgever en een onafhankelijk expert – ik denk aan een professor in arbeidsschade of iets dergelijks – de zaken die niet nog snel tot een oplossing kunnen komen, laten beslissen. Ik zou begrijpen dat we dat dan ook nog eens doen met een hardheidsclausule – dan kijk ik vooral naar mevrouw Helder en meneer Van Dam, want die

hebben zich er vooral voor ingespannen – en kijken of er bepaalde situaties denkbaar zijn waar zo'n verrekening tot toch weer onbillijke of moeilijke situaties zou leiden. Dan wil ik het aan die onafhankelijke commissie laten om daarover een knoop door te hakken, op basis van een hardheidsclausule.

Om dat ook weer even aan de mensen uit te leggen: dat zou ik zo willen doen, maar ik kan me voorstellen dat de Kamer dat nog wel wil verzekeren met een motie of zo. Ik wil dat zo doen om te voorkomen dat het verzandt in een toch weer heen en weer gaan van «ja, maar wel», «ja, maar niet». Zo'n commissie kan dan zeggen: hoor eens, dit wordt nu de eindbeslissing op basis van die hardheidsclausule. Daar zou ik aan willen werken. Ik moet natuurlijk de tweede termijn afwachten, maar dat zou ik dan spoedig in een brief helemaal in detail voor u kunnen uitwerken. Nogmaals, het nieuwe stelsel komt dus in het eerste kwartaal van 2021. Daarvoor ga ik alles op alles zetten.

Er waren nog wat vragen over de aantallen zaken. Er waren 202 lopende restschadezaken. In de loop der tijd – daar bent u ook over geïnformeerd – zijn er steeds meer gesprekken met de mensen over gevoerd. Ik heb met de korpsleiding deze week nog afgesproken – dat was ook naar aanleiding van een gesprek dat ik op het Binnenhof had met een van de mensen die daar ook wanhopig van worden – dat ik een versnellingsslag wil. Die versnellingsslag gaat, als het goed is, inhouden dat een heel groot deel van die restschadezaken in een vergevorderd stadium zullen zijn in de eerste maanden van dit jaar, zeg even, tot en met eind maart. Daarvoor gaan we alles op alles zetten.

De voorzitter:

Mevrouw Helder.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Ik ben het daar niet mee eens. Ik kan daar drie redenen voor noemen. Zo'n commissie gaat die motie, die met algemene stemmen is aangenomen, ondergraven. Er wordt gewoon verrekend, een hardheidsclausule of niet. Al is er maar één geval waar uiteindelijk toch verrekend wordt, vind ik dat er één te veel. Dat is één. Het is klip-en-klaar. Er is smartengeld in het verleden, onder oud-korpschef Bouman, toegekend. Daar ontkom je niet meer aan, punt.

Tweede reden. Smartengeld is immateriële schadevergoeding. Het verschil tussen immaterieel en materieel is dat materiële schadevergoeding geldt voor alles dat direct in geld kan worden uitgedrukt, waar je een berekening voor kan maken. In het verleden heeft de politie dat fout gedaan. Dat kun je nu niet meer terugdraaien. Dat doen ze wel, door verlies aan verdienvermogen onder immateriële schade te brengen. Dat is gewoon fout. Iedere letselschadeadvocaat kan dat uitleggen. Dat is de tweede reden.

De derde reden is dat dit weer vertraging is. Mensen trekken dat niet meer. Collega Van Dam zei dat ook al terecht. Wij worden er al moedeloos van. Dit kan echt niet. Ik wil geen commissie. Het is een kwestie van geld. Ik weet het. Dat zei Bouman in 2015 ook. Toen zei hij: dat kan me niet schelen, dan moet er maar ergens anders op bezuinigd worden. Ik ben het helemaal met hem eens. Ik wil geen commissie. Een nieuw stelsel vind ik prima, maar niet als met terugwerkende kracht alsnog het toegekende smartengeld, de immateriële schadevergoeding, op welke manier dan ook wordt verrekend. Dat gebeurt wel. Dus ik ben het daar niet mee eens. Ik weet niet of de Minister daar een vraag in ziet of een statement, maar ik geloof wel dat het duidelijk is.

Minister Grapperhaus:

Ik heb de brief van 23 april 2020 er nog eens bij gepakt. Nu heb ik onder punt 6 op bladzijde 3 uitgebreid uitgelegd hoe we het gaan doen en

uitgebreid uitgelegd waarom we het zo gaan doen. Zo zijn we ook met de uitvoering aan de slag gegaan. Dat betreft ook die uitleg over de smartengelduitkering, die in het destijds bestaande stelsel een dubbel karakter had. Ik heb daarin uitgelegd dat je dat ook moet doen om een redelijke balans te houden tussen de verschillende gevallen. Maar om te voorkomen dat dat tot onbillijke situaties leidt, heb ik het volgende gedaan. Ten eerste. De maatschappelijke hoogte van die smartengelden zou volgens de deskundigen op zo'n € 25.000 liggen. Ik heb gezegd: we verdrievoudigen dat, om heel veel leed als gevolg daarvan te voorkomen, dus wordt het € 75.000. Vervolgens zeg ik nu: als er mensen zijn die in het kader van het feit dat ze nog wel inkomensschade vergoed krijgen, te veel onder dat smartengeld hebben gekregen – wat voor hen tot grote problemen leidt – dan ga ik daar niet zelf in treden. Ik wil dat welles en nietes tegengaan en daarom zeg ik: laat een onafhankelijk driemanschap daar de knoop doorhakken op basis van een hardheidsclausule, zodat ik juist meer ruimte geef dan ik vorig jaar, in april 2020, heb aangegeven. Ik verwijs daarnaar, want dat was echt... Ik weet wel dat vervolgens in december die motie kwam, maar ik was hier al in april 2020, middels de brief met de aankondiging, echt mee aan de slag gegaan. Ik vind dus dat ik daarmee de mensen juist tegemoetkom en ik zeg nogmaals, zoals ik met de korpsleiding heb afgesproken, dat er echt – er zijn ook extra mensen voor aangetrokken – een versnelling aan onze kant komt. Ik wil niet de werknemer zelf op snelheid jagen, maar aan onze kant komt daar echt heel veel versnelling in. Ik stel dat dus bij in de richting van de werknemers, en denk echt dat we er daarmee alles aan doen, ook in het licht van wat ik vorig jaar geschreven heb.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Alle goede bedoelingen en uitleg van de Minister ten spijt, komt het er gewoon op neer dat het nieuwe stelsel dan terugwerkende kracht gaat krijgen voor in ieder geval een aantal van die langlopende dossiers, waarin het smartengeld, de immateriële schadevergoeding, is toegekend. Dat is niet in lijn met de motie. Ik weet dat die motie problemen oplevert, maar de Kamer is hier gewoon heel duidelijk over. Over het nieuwe stelsel heb ik ook al heel veel opmerkingen gemaakt in deze lijn, dus het kan de Minister niet verbazen. Want een commissie gaat dan opnieuw kijken, met alle goede bedoelingen, zodat er snelheid in komt en dergelijke, maar er is gewoon een immateriële schadevergoeding toegekend. Dat kun je niet meer terugdraaien, ook niet door daar andere posten in onder te brengen. Dus ik blijf mij daar tot het laatst toe tegen verzetten.

De **voorzitter**:

Dat is duidelijk.

Minister **Grapperhaus**:

Ik zeg heel eerlijk dat de mensen, juist ook in die oude zaken, er door de aanpak waarvoor ik al in april heb gekozen en die ik aan uw Kamer heb meegedeeld – dat wil ik steeds blijven benadrukken – uiteindelijk op vooruitgaan. Maar als er iemand is die zegt «ja, maar nu kom ik in de problemen, want ik heb echt veel te veel onder dat smartengeld gehad en ik zou een deel minder krijgen op mijn inkomensderving en ik ben verplichtingen aangegaan», dan ben ik bereid om dat idee op te pakken: blijf daar dan van weg en laat een onafhankelijk persoon daarover meteen beslissen. En laten we heel eerlijk zijn: mensen kunnen dan, als ze dat willen, altijd nog naar de rechter. Maar ik hoop dat dat niet nodig is. Ik wil de mensen zo veel mogelijk tegemoetkomen, maar we moeten ook eerlijk zijn: we hebben dat in april in deze opzet gedaan, en daar wil ik wel mee door.

De **voorzitter**:

Mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Ik zit voor het eerst en in ieder geval voor deze kabinetsperiode ook voor het laatst in deze commissie, dus ik heb niet alle voorgaande debatten hierover meegemaakt, maar ik maak me wel zorgen om de brief die ik heb gelezen als het gaat om de hulp aan mensen die een beroepsziekte hebben opgelopen, zoals PTSS. Mijn zorgen hebben ermee te maken dat ik in de brief lees dat in de loop van 2021 contact wordt opgenomen en een zorggesprek wordt gevoerd. Vanuit mijn andere portefeuille, namelijk jeugd-ggz, weet ik dat dat te laat kan zijn. Als mensen een posttraumatische stressstoornis hebben opgelopen, dan is het heel weinig behulpzaam als zij maanden moeten wachten voordat er een gesprek over een eventuele behandeling wordt gevoerd. Daar moet je veel sneller bij zijn. Daarom maak ik mij wel zorgen over de plannen die hier liggen. Daar zitten goede bedoelingen achter, maar «een stelsel en gesprekken in de loop van 2021» is gewoon te laat voor een aantal van deze mensen. Dus ik wil de Minister vragen of hij dat ook scherp heeft en kan zeggen wat eraan gedaan kan worden om hun zo snel mogelijk hulp te geven.

Minister **Grapperhaus**:

Dit gaat over de zaken die al een aantal jaren geleden liepen en waar we een inhaalslag in hebben gemaakt. Die waren we al aan het maken en die ben ik nu verder aan het versnellen. Ik kijk daarvoor met name naar mevrouw Helder, want ik zeg heel eerlijk dat zij dit punt de afgelopen jaren het meest aanjagend op de agenda heeft gezet. Het is mijn eer te na als ik niet in de eerste maanden van het jaar kan zeggen dat we veel van deze zaken uit het verleden in ieder geval met de mensen hebben geregeld. Als ik zeg dat het mijn eer te na is en ik er alles aan doe, dan mag mevrouw Helder mij er nog steeds op afrekenen, maar daar moeten we echt alles op inzetten.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Dat geloof ik wel. Ik lees ook inderdaad in de brief dat het gaat over een aantal zaken uit het verleden, maar dat maakt het natuurlijk wel zorgwekkender. Wat ik daarmee bedoel is dat we gewoon weten dat er flinke tekorten zijn aan mensen die psychische hulp kunnen geven. Dit is natuurlijk deels een zaak van schadevergoeding, van geld, maar het is ook een zaak die erom draait dat mensen geholpen worden met hun problemen. Daar maak ik me dus zorgen over. Want er zijn tekorten in de hulpverlening, in de ggz en hier zijn ook mensen met PTSS die een hulptraject nodig hebben. Ik zie en lees gewoon terug dat dat in ieder geval niet op de hele korte termijn wordt opgelost, ondanks alle goede bedoelingen. Mijn vraag aan de Minister is dus of hij dat ook scherp heeft.

Minister **Grapperhaus**:

We hebben natuurlijk in november 2019 een bijeenkomst gehad in Vlaardingen met de bonden, met een aantal PTSS'ers, met de korpsleiding en de ondernemingsraad. Daar heb ik uw Kamer ook in meegenomen. Toen hebben we de handen ineengeslagen. We hebben tegen elkaar gezegd: we gaan zorgen dat een aantal principes heel erg goed in het stelsel komen. Een daarvan is het punt waar mevrouw Westerveld het over heeft: het kijken of je mensen er vooral weer bij kunt halen. Want in die zorgpositie zie je dat het zo enorm belangrijk is voor mensen die PTSS hebben dat ze op de een of andere manier toch weer bij de werkgever zelf betrokken worden. Dat zie je bij het project in Poortugaal, Rotterdam. Ik zou zeer van harte aanraden om daar misschien ook eens een keer met de commissie Jeugdzorg naartoe te gaan.

Voorzitter, dan ...

De voorzitter:
Meneer Van Dam nog, sorry.

De heer **Van Dam** (CDA):

Ik denk dat ik niet hoeft te twijfelen aan de intentie van iedereen die betrokken is bij dit PTSS-dossier, ook niet van de Minister. Ik weet dat u op werkbezoek bent geweest en dat u geroeid en gewandeld heeft. Ik hoor dat ook terug en ik waardeer ook zeer dat u dat gedaan heeft. Tegelijkertijd moet ik het met mevrouw Helder eens zijn wat betreft het erkennen van de aansprakelijkheid en de verrekening, materieel en immaterieel, onder de motorkap. Laten we het ook maar bij de naam noemen. Als we dat zouden doorvoeren bij 209 of meer mensen, dan is een groot probleem dat dit misschien wel 15 tot 20 miljoen kost. Dat is volgens mij een van de onderdelen van het probleem. Volgens mij is dat geld op dit moment niet te vinden. Als we dat al zouden moeten vinden, dan denk ik dat het bij wijze van spreken bij een formatie op tafel zou moeten liggen om dat te realiseren.

Ik besef dat er mensen in die groep zijn die dat niet zo lang volhouden. Ik weet ook dat er mensen zijn die gewoon tot een afronding willen komen. Wat ik nu zeg, zeg ik bijna meer tegen mevrouw Helder dan tegen de Minister. Dat is de reden waarom ik dan denk: laten we kijken of we met een commissie iets kunnen doen. Er zal ook een aantal mensen zijn die zeggen: bekijk het maar met je commissie, ik ga naar de rechter toe, want ik wil helder hebben hoe het zit. Dat kan ik begrijpen. Dat juich ik niet toe. Maar laat ik dan ook maar via deze camera tegen de mensen die zitten te kijken zeggen: het is mij niet gelukt om hier verandering in te brengen de afgelopen weken en ik vrees dat daar meer voor nodig is. Vandaar dat ik dit aan de Minister heb gevraagd. Ik zal met die motie komen.

Minister Grapperhaus:

Toch goed om daar nog even, heel kort, wat over te zeggen. Ik denk dat de politie in de afgelopen jaren niet alleen op het gebied van erkenning van PTSS, maar ook op het gebied van de omgang daarmee en de omgang met het individu, met de politiemens die in die verschrikkelijke problematiek is gekomen, echt enorme stappen heeft gezet. Daarmee zijn we er nog niet. Daarmee zijn met name de mensen die al langer PTSS hebben nog niet geholpen. Ik heb me die problematiek ook echt aangetrokken – daarvoor verwijs ik naar Vlaardingen – en gezegd: we moeten dat voortvarend, maar zorgvuldig oppakken. Zorgvuldigheid betekent ook dat je niet alleen aan tafel zit, maar ook met de persoon die het overkomen is. Daar spreek je mee. Die moet je ook de tijd gunnen voor dingen. Ik wil alleen maar zeggen dat we wat mij betreft echt alles op alles zetten om nu met zoveel mogelijk zaken zo ver mogelijk te komen. Daar zal ik uw Kamer ook steeds periodiek over berichten. Dat doe ik tot nu toe ook.

Ten tweede – en dat zeg ik richting mevrouw Helder en ook wel richting de heer Van Dam – ben ik bereid om voor de mensen die door de uitgangspunten die we alweer een jaar geleden hier binnen hebben gebracht in een andere problematiek zijn gekomen, een onafhankelijk iemand een knoop te laten doorhakken en een oplossing te vinden. Dat zal ikzelf niet doen en ik laat het ook niet door mijn ambtenaren of de korpsleiding doen. Dat vind ik de beste manier om mensen een reële oplossing te bieden. Dan mogen ze nog altijd zeggen: die oplossing bevat me niet; ik wil wel naar de rechter. Ik hoop van niet, maar iedereen kan naar de rechter. Maar ik vind het het beste om dat op die manier te doen. Daar sta ik voor.

De voorzitter:
Meneer Van Dam nog.

De heer **Van Dam** (CDA):

Voorzitter, tot slot. Ik haalde al eerder de quote aan van voormalig korpschef Bouman, die helaas niet meer onder ons is. Dat staat allemaal beschreven in dit boek dat door de heer Tonino geschreven is. Het is een redelijk onleesbaar boek, vind ik – ik durf het wel te zeggen, want ik ken Jos goed – omdat er namelijk jarenlang beleid in is verwoord tot in detail. Ik hoop toch dat de Minister dit boek straks van mij aan wil nemen, al was het maar om die quote ook nog eens te lezen. Want daar gaat het volgens mij om. Nogmaals, ik heb geen twijfel aan de intentie van de Minister en de betrokken ambtenaren. Maar we moeten deze mensen wel recht doen en daar sta ik voor. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel.

Minister Grapperhaus:

Laat ik het zo stellen. Misschien hebben we 31 maart weer ineens een ietwat ander gezelschap, ik weet het niet. Ik zeg uw Kamer toe dat ik stipt op 1 maart, als dat geen zondag is, zal zeggen waar we op dat moment staan. Misschien hebben Kamerleden dan andere prioriteiten in het kader van de verkiezingen, maar dan hebben de mensen die dit aangaat, ook echt over een maand weer een voortgang. Want deze leden weten – dan mogen ze me er nog steeds van langs geven met kritiek – dat ik dit een van de belangrijkste problematieken vind waarmee we verder moeten komen.

Voorzitter. Als u het goed vindt, wil ik graag even naar het punt van de cao. Voor alle duidelijkheid: ik heb vrijdagavond een gesprek gehad met alle vier de politiebonden om van hen te horen wat hun observaties zijn naar aanleiding van de coronamaatregelen en met name de gebeurtenissen van vorige week zaterdag tot en met maandag; de ongeregelheden, zal ik maar zeggen. In dat gesprek heb ik ook gezegd – en dat had ik daarvoor al telefonisch aan twee van de bondsvoorzitters aangegeven – dat er mogelijk een misverstand is ontstaan over wat ik in de Kamer heb gezegd. Want natuurlijk was het mij bekend dat de bonden hebben gezegd: er ligt nu een voorstel waar we niet positief over kunnen zijn, we gaan dit mee terug nemen naar onze achterban. Dat was op dat moment de stand van zaken. Dat betekent voor mij – dat is nu eenmaal mijn achtergrond als arbeidsjurist – dat de gesprekken op zichzelf nog steeds lopen en in afwachting zijn van wat er uit de raadpleging van die achterban komt. Ik heb dat vrijdag ook zo voorgehouden. Ik heb gezegd: luister, als daar de indruk zou zijn ontstaan dat we nog vrolijk met elkaar aan de tafel percentages zitten uit te wisselen, dan is dat zéker niet mijn bedoeling geweest. Dat hebben de bonden ook zo ervaren. Ik wil daar ook duidelijk over zeggen dat er inderdaad een bod ligt.

Ik heb overigens ook in de Kamer gezegd dat het niet zo is dat we de onderhandelingen voeren via de Tweede Kamer. Dat heb ik de afgelopen jaren wel vaker gezegd. Het kabinet heeft in december besluiten genomen omtrent de loonruimte voor de publieke sector voor 2021. Daarbij is natuurlijk breed gekeken. Er is momenteel naar het oordeel van het kabinet geen mogelijkheid tot verruiming van de loonruimte vanwege de economische gevolgen van de coronacrisis. Dat doet echt niet af aan de waardering. Ik wil er ook nog bij zeggen dat financiering vanuit de politiebegroting geen optie is, want dat zijn natuurlijk geen middelen die bedoeld zijn voor de verruiming van de arbeidsvoorwaarden. Wij wachten nu eerst de uitkomst van de ledenraadpleging en de gesprekken die daarna zullen volgen af. In ieder geval wil ik benadrukken dat dit een rijksbrede discussie is.

De voorzitter:

De heer Van Raak.

De heer **Van Raak** (SP):

Hoewel ik moet zeggen dat ik denk dat de bonden het niet zo hebben ervaren, wil ik desondanks de Minister danken. Ik hoop dat dit helpt om de lucht te klaren. Maar ik wil ook tegen de Minister zeggen dat het weinig zin heeft om te gaan onderhandelen met lege zakken. Ik denk dat heel veel agenten nu denken dat er vele miljarden worden uitgegeven in het kader van corona. Dat is terecht. Daar staat de Kamer ook achter. Maar ik denk niet dat ze begrijpen dat het argument van corona nu wordt gebruikt om hun een fatsoenlijke cao te onthouden. Dus heeft de Minister ook iets in zijn zak als hij weer met de bonden, als die daartoe bereid zijn, gaat praten? Heeft hij iets te bieden?

Minister **Grapperhaus**:

We hebben natuurlijk ook extra coronageld gekregen bij Justitie, ook in het kader van de problematiek rondom de strafrechtketen. Dat is, als het bekend is, allemaal met uw Kamer gedeeld. Er is natuurlijk extra geld naar allerlei sectoren toe gegaan. We hebben noodregelingen opgezet voor mensen. Ik denk dat dat heel zorgvuldig gewogen wordt door het kabinet. Dat wordt trouwens heel duidelijk aan uw Kamer uitgelegd, ook vorige week nog door mijn collega's die zich, zodra ze zich gezamenlijk in één ruimte bevinden, de trojka laten noemen. Met alle respect: daar kun je op punten zeker iets anders van vinden, maar dat is een heel afgewogen beleid. In het kader van dat afgewogen beleid wordt er natuurlijk ook gekeken naar ruimte. Dat is ook in de diverse sectoren besproken. Daar is ook verantwoord dat de ruimte die er is, is aangeboden. Je kunt dus niet zeggen: er wordt wel geld uitgegeven aan coronamaatregelen, dus er is geen geld voor de cao. Integendeel, de rijksoverheids-cao's draaien minimaal door op het niveau waarop ze staan. Daarnaast wordt gepraat over wat er nog extra mogelijk is. Ik geloof dat dat heel afgewogen besluitvorming is. Ik wil nu echt eerst afwachten waar de bonden zo dadelijk mee terugkomen naar aanleiding van hun ledenraadplegingen.

De heer **Van Raak** (SP):

De Minister is demissionair. De Kamer is dat gelukkig niet. Ik denk niet dat het goed is als deze Kamer de Minister met lege zakken naar de agenten gaat sturen. Ik denk dat dat leidt tot heel veel boosheid. Ik weet dat de actiebereidheid groot is. Ik zal in tweede termijn dus gewoon een motie indienen om de zakken van de Minister een beetje te vullen. Ik hoop dat er voldoende steun is vanuit de Kamer.

De **voorzitter**:

Gaat u verder, Minister.

Minister **Grapperhaus**:

Voorzitter. Ik moet zeggen: ik heb het altijd zo ontzettend op prijs gesteld dat de SP mij nooit voor zakkenvuller heeft uitgemaakt, maar ik meen dat de heer Van Raak nu toch een pad opgaat waarmee ik ineens in een rol terechtkom die ik nou juist niet wilde hebben. Ik wacht de tweede termijn af, en zal dan uiteraard op de motie reageren.

De heer Van Raak vroeg mij ook om eerlijkheid over de instroom, de aspirantentelling en het afzien van de flexibele inzet. De strategische personeelsplanning van de politie laat zien dat de operationele formatie en bezetting vanaf 2024–2025 weer in balans zullen zijn. Dat is dus inclusief die 2.400 fte aan opgeleide medewerkers die dit kabinet met structureel geld extra heeft voorzien. Het begon met 1.161 fte. U kunt me 's nachts voor de getallen wakker maken. In de loop der tijd hebben we, onder andere dankzij een motie van mevrouw Buitenweg – helaas is ze hier niet aanwezig – en de heer Klaver, extra geld uitgetrokken voor de zeden. Mevrouw Yeşilgöz heeft extra geld voor bewaken en beveiligen geregeld. Als ik andere Kamerleden tekortdoe, dan spijt me dat. Dat is niet

de bedoeling. Ook anderen hebben aangedrongen op extra structureel geld voor de politie. Dat heeft geleid tot de mogelijkheid van die 2.400 fte. Maar we weten – althans, dat heb ik onder andere in mijn brief van juli vorig jaar omstandig uiteengezet – dat met name de enorme pensioensuitstroom daar natuurlijk tegenin roeit qua bezetting. Ik was afgelopen vrijdag in Den Bosch. Ik heb de afgelopen twee weken elke avond een politiekorps bezocht. Bij het korps in Den Bosch was er een rechercheur met inmiddels 47 dienstjaren die het werk dat hij doet nog steeds het mooiste vindt. Ik heb gezegd: mensen zoals jij, die bereid zijn om door te werken, zijn natuurlijk geweldig. Daarmee zouden we die bezetting veel meer en veel eerder op peil kunnen krijgen. In 2024–2025 zullen er aanzienlijk meer opgeleide medewerkers zijn dan aan het begin van de kabinetsperiode. Aspiranten blijven deel uitmaken van de operationele formatie. Ik breng toch mijn brief van 3 november vorig jaar nog eens onder uw aandacht. Ik dacht heel even: zal ik u nog een keer een brief sturen? De heer Van Raak en ik hebben daar altijd goede, kritische debatten over gehad, maar ik heb dat al een paar keer en detail uitgelegd in brieven, de laatste keer op 3 november 2020. Ik geloof dat die brief alles zegt.

De heer Van Raak vraagt of ik ga afzien van de 2% flexibele inzet. Het ontwerpbesluit waarmee de 2% bandbreedte wordt voorzien, is door uw Kamer controversieel verklaard, zoals de voorzitter bij aanvang van dit overleg heeft aangegeven. Uw commissie heeft bij brief van 11 september jongstleden verzocht geen onomkeerbare stappen te zetten gedurende de voorhang van het ontwerpbesluit. Dat besluit blijft nu dus als het ware even bevroren voorhangen. Uiteraard worden er ten aanzien van die 2% bandbreedte geen onomkeerbare stappen gezet.

Mevrouw Westerveld vroeg wat het advies van deze Minister is aan de formatietafel over de investeringen in de politie. Nu zal zij mij vergeven dat ik constateer dat die formatietafel er op dit moment nog niet is, althans voor zover mij bekend. Laat ik vooropstellen dat het kabinet echt flink heeft geïnvesteerd in de politie met 291 miljoen structureel aan regeerakkoordmiddelen. Daar komen die 15 miljoen bij voor zeden, iets wat destijds is geïnitieerd door GroenLinks. Verder is er 10 miljoen structureel extra voor mensenhandel en 25 miljoen incidenteel voor het stroomstootwapen. Ik durf de naam van mevrouw Yeşilgöz bijna niet meer te noemen, maar volgens mij had zij daar samen met mevrouw Van Toorenburg een belangrijke hand in. Er is 91 miljoen incidenteel extra voor de opvang van de verhoogde uitstroom. Dat hebben we er in het voorjaar van 2018 bij gedaan. Tot slot is er nog 10 miljoen incidenteel extra voor bewaken en beveiligen, maar dat had ik al genoemd. Daarmee kom je dus uit op die 2.400 fte. De politie moet die investeringen de komende jaren nog echt goed uitrollen. Daar is men ook goed mee bezig. We kennen het verhaal van de uitbreiding van de capaciteit van de Politieacademie en dergelijke.

Welke investeringen een volgend kabinet kan en gaat doen? U zult begrijpen dat de sterke arm ver strekt, maar niet zo ver. Maar ik spreek wel met de korpsleiding over wat er nodig zou zijn en dat zal, denk ik, te zijner tijd uiteraard in de vorm van een realistisch verhaal op de formatietafel terechtkomen.

Voorzitter. Dan kom ik op het belangrijke onderwerp van het inspectierapport. Dat zijn de beleidsreactie en het inspectieonderzoek naar de taakuitvoering bij de landelijke eenheid. Het deelrapport 1 gaat over de DLIO. Ik ga de vragen daarover zo af, maar voordat ik dat doe, wil ik er toch nog iets ter inleiding over zeggen.

In het najaar van 2019 heb ik gesproken met de bonden en de korpsleiding over de met name door de bonden gesignaleerde zorgen. Ik weet niet of het woord «zorgen» het juiste woord is en misschien moet ik het maar «problematiek» noemen. Ik heb toen zelf gezegd dat ik wilde dat daar een onafhankelijk onderzoek naar zou komen. U zult deze week gemerkt

hebben dat ik om nogal veel onafhankelijke onderzoeken heb gevraagd! En over dat onafhankelijke onderzoek heb ik gezegd: ga nou samen zelf uitmaken hoe dat vorm zou moeten krijgen en wie dat zou moeten doen. Daar is een driedelig inspectieonderzoek uit voortgekomen en één van die delen is het deelrapport 1 over de Dienst Landelijke Informatieorganisatie. Dat is het rapport waar we vandaag over spreken. Het bevat zeer scherpe conclusies, conclusies waar ook echt iets mee moet gebeuren. Ik heb in mijn brief van 28 januari – die zal ik hier niet voordragen, voorzitter – uiteengezet wat de diverse kritiekpunten zijn en wat in ieder geval voorlopig onze reacties daarop zijn. Ik heb heel duidelijk aangegeven dat er nu een programmatische aanpak moet komen, laat ik het zo maar even noemen. Daarbij zullen al die punten worden meegenomen. Ik heb verder ook gezegd dat er door externe deskundigen over moet worden geadviseerd. Over de gehele aanpak alsook over de uitrol zal een gezaghebbend extern advies worden gevraagd. Het is namelijk van belang dat er vanuit een gedegen analyse gekeken kan worden naar de vraag wat de passende invulling is van de benodigde sturing op een type organisatie als de landelijke eenheid.

Ik denk dat het de goede verstaander en de kritische lezer heel duidelijk is dat ik daar aangeef dat dat externe advies zich niet alleen moet richten op de vraag of die programmatische aanpak klopt. Ik ga zo overigens nog op de vraag van de heer Van Dam in wie dat nou moet gaan doen. Maar daarbij moet ook gekeken worden hoe we dat gaan uitrollen, met welke sturing en met wie erbij. Ik vind nu het allerbelangrijkste dat het plan op een afzienbare termijn gewoon wordt ingezet. Overigens beschrijft het rapport ook dat er al flink in het management en de leiding is ingegrepen. Dit zo gezegd zijnde, wil ik nu eerst de vragen beantwoorden.

De voorzitter:

De heer Van Dam.

Minister Grapperhaus:

Moet ik niet eerst de vragen beantwoorden?

De voorzitter:

Ik heb even overlegd met meneer Van Dam en hij wil graag nu al interrumperen. Mevrouw Helder komt daarna.

De heer Van Dam (CDA):

De Minister zei het eigenlijk zelf al: een goede verstaander. En een goede verstaander heeft meestal voldoende aan een half woord. Dat is een beetje wat ik bij dat rapport heb: ik krijg daar een half woord voorgeschoteld. Tegelijkertijd is de brief van de Minister een stevige brief, want de Minister trekt daar – ik kan niet anders zeggen – stevige conclusies. Als men in het rapport echter in de buurt komt van wat er gebeurd is, zegt men: inmiddels hebben we het verbeterd. Je denkt dan toch een beetje: ik wil geen half woord, ik wil het hele woord weten. Dan heb ik respect voor het feit dat dit een club is waar allemaal geheime operaties lopen, maar ik hoor bijvoorbeeld ook dat het rapport ook een geheim deel bevat. Is dat zo? Gaat de Kamer, desnoods besloten, geïnformeerd worden over wat er daar nou werkelijk mis is gegaan? Collega's hebben al genoemd dat het om een casus gaat waarbij informanten het leven hebben gelaten in het kader van operaties. Het gaat over verstoorde verhoudingen met het buitenland. Maar dat lees ik niet in het rapport, want dat krijg ik via allerlei andere wegen te horen. Ik vind gewoon dat je alleen maar nieuw kunt bouwen als het putje leeg is.

Minister Grapperhaus:

Er is geen geheim deel. Ik moet zeggen dat ik die suggestie nogal wat vind. Ik zou dan toch graag gesubstantieerd horen waar de gedachte

vandaan komt dat er een geheim deel in het rapport zit. I'm not amused, moet ik zeggen. Ik ben uitermate voor helderheid, transparantie en wat dies meer zij. De inspectie is onafhankelijk, zeg ik er ook nog maar even bij, en het is alleen maar goed dat de inspectie dit heeft onderzocht. Maar ik weet niet van enig geheim deel. Ik ben dan ook toch wel heel benieuwd waar dat nou weer op gebaseerd is.

De heer **Van Dam** (CDA):

Dit is een beetje het effect als een rapport vrij vaag is over wat er nou echt mis is. Dan gaan dit soort geluiden rond. Overigens zou ik het helemaal niet vreemd vinden als er een geheim deel is, omdat het hier om heel geheime operaties gaat. Mocht de Minister hieruit opmaken dat ik hem verwijt dat hij niet transparant is naar de Kamer, dan zeg ik hem dat ik dat er geenszins in heb willen leggen. Het gaat meer over de aard van het onderzoek. Mijn punt is dat ik onvoldoende helder vind wat nu precies de problematiek is en wat er aan de hand is. Gelet op de problematiek vind ik dat de Kamer daar meer zicht op moet krijgen.

Minister **Grapperhaus**:

Ik vind het geen vaag rapport, laat ik daar maar eens mee beginnen. Dit is, zoals ik aan het begin al zei, een rapport met keiharde conclusies! Het zijn geen prettige conclusies voor de landelijke eenheid en daarom moet de korpsleiding ook echt aan de slag. Achteraf denk ik dat het goed is geweest dat ik de partijen bij elkaar heb gehaald en tegen hen heb gezegd: mensen, we gaan een onafhankelijk onderzoek doen, maar ik wil dat jullie, bonden en korpsleiding, het eens worden over wie wat gaat doen. Dat is ook goed geweest. Vervolgens moeten we allemaal slikken wanneer we dit lezen. Ik heb weleens vage rapporten gelezen, maar die zagen er echt anders uit.

Voorzitter. In de brief heb ik vervolgens... Mevrouw Yeşilgöz had daar ook wat kritiek op. Ik wil 'm hier nog weleens met u doornemen, maar wat we nou juist gedaan hebben, is al die kritiekpunten los achter elkaar zetten. Vervolgens hebben we daaronder uitgelegd waarom het ook echt een gevoelig kritiekpunt is en wat we daarmee willen gaan doen. Het enige waarvan je kunt zeggen dat er een goede verstaander voor nodig is, is dat ik over de gehele aanpak alsook over de uitrol en de passende invulling van de benodigde besturen heb aangegeven dat... Dat heb ik gedaan, omdat ik het bij zo'n rapport belangrijk vind dat je het probleem aanpakt en dat je daar extern naar laat kijken. U heeft ook kinderen, hè, en u weet dus ook dat de oppas de kinderen altijd stil krijgt. Vreemde ogen dwingen! Dus extern advies vind ik echt belangrijk om te bepalen of die stappen allemaal goed zijn, hoe dat besturingsmodel eruit moet gaan zien en wie wat gaat doen. Punt!

Meer ga ik er niet over zeggen, want anders gaan we ons hier op poppetjes en zo concentreren en ik vind dat we dat nou juist niet moeten doen. Dan ga ik toch even terug, want ik begrijp nog steeds niet waar dat geheime deel vandaan komt. Dan even terug. Ik begrijp nog steeds dat ding van dat geheime deel niet. Ik vind echt dat we met elkaar... U merkt dat ik wat scherp terug ben, voorzitter. Dit is echt goed gebeurd. Er is geen blad voor de mond genomen. Het was geen hoogtepunt in mijn nog maar vrij korte ministeriële carrière van toch alweer drieënhalf jaar toen ik dat las, maar wij zijn er wel mee aan de slag gegaan. We hebben open en bloot gezegd: oké, dit is niet goed; daar moet wat mee gebeuren. Maar dan moeten wij samen als Kamer en kabinet zeggen: oké, we gaan dat doen. Als dan iemand zegt dat er nog een geheim deel is of zoiets, dan wil ik dat gesubstantieerd hebben. Het is er dus overigens niet.

De **voorzitter**:

Helder. Afrondend, meneer Van Dam, en dan bedoel ik ook echt afrondend.

De heer **Van Dam** (CDA):

Afrondend. Fijn om te horen dat er geen geheim deel is. Wat ik bijvoorbeeld bedoel, is dat in het rapport staat dat de ene afdeling op het terrein van de andere afdeling actief is geworden. Maar wat dat dan is en wat daar gebeurd is, blijft een groot vraagteken. Zo zit het vol met voorbeelden. Dat is wat ik bedoel.

Minister **Grapperhaus**:

Nou dan moet ik echt... Ik geef toe: ik heb het rapport donderdag, een dag of dertien geleden, gelezen. Dus ik moet echt weer even gaan kijken. Daarna zijn nog wat avondklokken en relletjes en zo voorbijgekomen, dus het ligt niet helemaal voor in mijn geheugen. Maar ik kan mij herinneren dat ik het beeld had dat de ene club inderdaad op het rechercheterrain van de andere ging zitten en dossiers ging doen, respectievelijk mensen daarbij ging halen die juist voor andere dingen waren bedoeld. Ik kan niet anders zeggen dan dat ik het een pijnlijk duidelijk rapport vond. Ik hoop dat de heer Van Dam van mij wil aannemen dat ik er op een duidelijke manier mee aan de slag ga. En dat ene puntje van de goede verstaander begrijpt volgens mij iedereen, maar de externe adviseurs wil ik daar echt leading in laten zijn. Overigens had de heer Van Dam daar een vraag over, als dat nog mag.

De **voorzitter**:

Nee, daar komen wij zo wel aan. Eerst gaan we naar mevrouw Helder.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Over die goede verstaander. Als oud-advocaat – en de Minister herkent dat zeker – weet ik dat mondeling ook bindend is. Je kan het alleen niet bewijzen, dus je moet kijken naar wat er op papier staat. Dan pak ik de brief van de Minister erbij. Daar staat op pagina 2: «Deze programmatische aanpak vergt meer dan alleen een aanpak binnen de landelijke eenheid.» En dan komt het: «Om die reden heeft de korpschef besloten dat hij de opdrachtgever van deze programmatische aanpak zal zijn, waarbinnen de leiding van de landelijke eenheid verantwoordelijk blijft voor de LE-interne verbetertrajecten van cultuur en leiderschap en de uitvoering van de ingezette trajecten.» Dan ga ik kijken waar dat interne advies over gaat. Dat gaat over de gehele aanpak en de uitrol, maar dat gaat dus niet over de mensen. Dat gaat over de maatregelen die de Minister aankondigt, waarvan ik inderdaad zeg: daar is geen woord Frans bij. Maar degenen die dat moeten gaan doen, die het gaan bewaken, die de opdrachtgever zijn en die het allemaal vervolgens aan de Minister moeten rapporteren, blijven dezelfde mensen. Waar baseert de Minister het vertrouwen op in dié mensen?

Minister **Grapperhaus**:

Nu gaan we toch hele stukken uit de brief met elkaar doornemen. Dat vind ik eigenlijk best goed, hoor. Dat doe ik zelden, dus dat is heel mooi. Op bladzijde 6 staat een heel stuk over het gebrek aan sturing en leiderschap binnen met name het LIRC die hebben geleid tot taakonduidelijkheid enzovoort, enzovoort. «Naar aanleiding van die signalen zijn een aantal leden van het management van de DLIO en het LIRC vervangen. Het nieuwe management heeft als belangrijkste opdracht» enzovoort, enzovoort, enzovoort. Dus er zijn al heel veel mensen vervangen, maar dit is het punt. Dit is de alinea waarin de korpschef zegt: ik pak de verantwoordelijkheid voor die programmatische aanpak. Tja, het zou me ook wat zijn als daar stond: om die reden heeft de Minister besloten dat hij de opdrachtgever is. Dan zou iedereen zeggen: wat is dat voor korpschef; hij laat de Minister dat doen. Ik hoop dat mevrouw Helder en ik dat met elkaar eens zijn. In de volgende alinea staat dat er gezaghebbend extern advies wordt aangevraagd over de aanpak, over de uitrol en – als je goed

verder leest – ook over de passende invulling van de benodigde sturing; over die drie punten. Dat betekent dus dat wij die externe adviseurs naar alles laten kijken. Wat ik daar goed aan vind, is dat de vraag hoe de organisatie eruit gaat zien en wie dat gaat doen, echt wordt beoordeeld aan de hand van een nieuwe aanpak waarvan de adviseurs zeggen: dat is de goede manier om het te doen; zo moet de leiding en de sturing worden. Wij gaan dat nu niet doen op basis van wat wij misschien van deze of gene vinden. Dat vind ik een veel verstandigere aanpak. Daar moeten wij een beetje geduld mee hebben, want dat gaat de komende maanden zijn beslag krijgen. Dat vind ik alleen maar goed.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Ik ben daar niet van onder de indruk, want in het rapport staat als een van de conclusies: structureel wegstappen door de politietop. De huidige korpschef was plaatsvervangend korpschef sinds 2010. Ik weet ook wel hoe de lijntjes lopen en ik weet ook wel dat we de hele club niet kunnen ontslaan, maar dat was mijn vraag niet. Ik vraag aan de Minister – daar heeft hij nog steeds geen antwoord op gegeven – waar hij zijn vertrouwen op baseert dat zij het gaan doen. Dat zou ik gewoon graag willen weten. Ik heb niet gevraagd: ontsla ze allemaal. Daar ga ik ook helemaal niet over.

Minister **Grapperhaus**:

Het vertrouwen in de huidige korpsleiding baseer ik op het feit dat we eerst vorig jaar met elkaar hebben vastgesteld: hier gaan dingen echt niet goed en daar moet onafhankelijk onderzoek naar komen. Dat is een. Twee is dat we vervolgens met dit rapport in de hand met elkaar hebben gezegd: oké, de programmatische aanpak moet nu echt heel goed worden ingezet op al die dingen – het goed neerzetten van de organisatie, het verbeteren van de cultuur, enzovoorts, enzovoorts – en we laten dat extern toetsen. Dat is voor mij heel erg van belang. Als men had gezegd «nou, Minister, dank, mooi rapport, u hoort van ons», dan had ik daar misschien wel anders in gezeten. Maar ik vind dat gewoon de manier om het te doen. Laten we eerst die aanpak vaststellen en kijken hoe we die gaan uitrollen en wat daarbij het leiding- en het sturingsmodel wordt.

De heer **Groothuizen** (D66):

Laat ik eerst de heer Van Dam bijvallen, want als de inspectie zelf in voetnoot 1 zegt «de bevindingen die ten grondslag liggen aan het conclusiedeel met betrekking tot de spanningen met (internationale) partners zijn gebaseerd op een vertrouwelijk deel van dit onderzoek», dan roept dat natuurlijk de gedachte op dat er misschien ook een vertrouwelijke rapportage ligt. Dat hoeft natuurlijk niet noodzakelijk zo te zijn. Het kan mondeling gedeeld zijn, maar laten we zeggen: het wordt dan natuurlijk wel een wat dunner lijntje. Ik begrijp dat de Minister zegt dat er geen vertrouwelijk rapport is, maar dat er wel een vertrouwelijk onderzoek is geweest en dat dat mondeling, niet zijnde in rapportvorm, gedeeld is met de betrokkenen. Dat lijkt me de conclusie, maar dat hoor ik dan nog wel van de Minister, nadat hij de heer Van Dam volgens mij toch iets te hard op zijn vingers tikte.

Mijn vraag gaat over die externe adviseurs, want het heeft ook iets sneus; laat ik het maar een beetje plat zeggen. Je hebt een hele specifieke club, met een werkwijze die de meeste organisaties natuurlijk niet hebben: geheime operaties, vaak specialistisch werk. Dan moet er iemand van buiten komen om dat te gaan inrichten. Dat klinkt armoedig. Laat ik het dan maar gewoon zo zeggen. Ik ben benieuwd of de Minister het met mij eens is dat het een beetje gek is dat de capaciteit niet bij de politie zelf in huis is om dit goed in te richten.

Minister **Grapperhaus**:

Eerst even over voetnoot 1. Dat heeft de heer Van Dam ook terecht aangevoerd. Je hebt hier een aantal operaties die een vertrouwelijk karakter hebben en die kom je tegen in dit onderzoek. Dat maakt het lastig om alles in je rapport te zetten. Maar er is niet enig geheim rapport en ik heb ook nog steeds niet van wie dan ook gehoord waar die gedachte nu vandaan komt. Die kan niet uit voetnoot 1 komen, want voetnoot 1 verklaart gewoon letterlijk: hoor eens, er zijn ook bepaalde vertrouwelijke bevindingen geweest. Dan is het ook niet meer geheim. Nu even terug naar het andere punt. Ik vind het geen armoede dat je dat extern laat onderzoeken. Ik gebruikte net het gezegde – de heer Groothuizen moet dat als vader herkennen – «vreemde ogen dwingen». Ik denk dat het bij dit soort dingen heel verstandig is dat je daar ook door externen naar laat kijken. Dat is het punt dat ik net aan mevrouw Helder aangaf: als men bereid is om dat ook extern te laten beoordelen, vind ik dat juist een teken van kracht. Want dan zeg je: hoor eens, dit is mijn plan, maar ik vind het prima als dat door anderen getoetst wordt respectievelijk als er door anderen meegekeken wordt. Ik vind dus het omgekeerde. Je moet dat niet bij elke beslissing in het leven doen. Maar we zien dat dit een rapport is met krachtige conclusies en dan is het soms verstandig om iemand anders daar ook naar te laten kijken.

De heer **Groothuizen** (D66):

De vraag blijft dan natuurlijk wel waar je de expertise vandaan haalt om bij iets wat toch tamelijk specialistisch is, de vreemde ogen die dwingen te halen, die ook nog eens een keer gezag en ervaring hebben. Daar ben ik dan wel benieuwd naar. Hartstikke goed dat de politie er zelf voor openstaat, maar ik ben toch wat bevreesd dat er weer een vrijblijvend en algemeen consultancyadvies uit gaat komen. Ik weet niet of we daar nou zo heel erg veel mee opschieten.

Minister **Grapperhaus**:

Ik wil de heer Groothuizen hierbij toezeggen dat er geen vrijblijvend consultancyadvies gaat uitkomen.

De heer **Groothuizen** (D66):

Ook niet met een geheim deel?

Minister **Grapperhaus**:

Ook niet met een geheim deel. Misschien wel met een voetnoot waarin iets staat over vertrouwelijke dingen.

Voorzitter. Dan kom ik meteen ...

De **voorzitter**:

Was dit het antwoord op de laatste vraag van de heer Groothuizen? Ik zie dat hij er zelf tevreden mee is, zal ik maar zeggen.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Volgens mij laat het debat zien dat het voor de Kamerleden, in ieder geval voor mij, niet grijpbaar is waarop wordt gestuurd. De Minister geeft aan dat hij periodiek geïnformeerd gaat worden door de korpschef. Waar gaat hij op sturen? Wat wordt meetbaar afgesproken? En wat kunnen wij straks toetsen? Die vragen blijven voor mij open. En zolang die vragen open blijven, is het heel lastig om vertrouwen te hebben in het vervolgtraject. Wat wordt er nou concreet afgesproken? Waarop wordt gestuurd? En hoe worden wij daarover geïnformeerd, zodat wij dat ook weer kunnen volgen?

Minister **Grapperhaus**:

Ik weet niet of ik mevrouw Yeşilgöz hiermee help, maar dit is de vraag van haar die ik wilde beantwoorden, dus daar hoeft ze niet op te interrumperen.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Doorgaans helpt dat niet, maar ik wacht het toch even af.

Minister **Grapperhaus**:

Maar daarmee hebt u één interruptie minder volgens de spelregels.

De **voorzitter**:

Prima, ga zo door.

Minister **Grapperhaus**:

Soms helpt een Minister op de gekste momenten.

Die programmatische aanpak van verbetermaatregelen bestaat uit maatregelen gericht op drie doelstellingen.

1. Het op orde brengen van de organisatorische basis door bijvoorbeeld het stopzetten van projecten die buiten de taakomschrijving vallen, het vernieuwen van ICT en het verhelderen van rollen en taken tussen de verschillende diensten. Dat zie je in het rapport terug als een van de hiccups.
2. Het verbeteren van leiderschap en cultuur door bijvoorbeeld het korpsbreed inzetten op die veilige, inclusieve werkcultuur en het verstevigen van leiderschap, onder andere via het programma Politie voor iedereen. Laat ik maar heel duidelijk zijn: dit rapport zet daar hele dikke strepen onder. In het verbeterprogramma zit ook een nieuw management van de Landelijke Eenheid en DLIO, en het uitbreiden van de eenheidsleiding met een extra lid conform de motie-Van Dam.
3. Het versterken van de interne en externe sturing en monitoring door bijvoorbeeld periodieke monitoring en verhoogde aandacht binnen de politie en het departement en daarmee – ik kijk naar mevrouw Yeşilgöz – de Kamer. Ik begrijp het punt van mevrouw Yeşilgöz heel goed: we moeten met elkaar de vinger aan de pols blijven houden. Die periodieke monitoring en die verhoogde aandacht is dan een van de punten. Gehoord de discussie veronderstel ik dat we het snel eens zijn dat dat gewoon echt nodig is.

En dan is er nog het onderzoek van de inspectie naar het effect van de maatregelen. Dit is dus niet het einde van het verhaal. Ik ga de voortgang van de maatregelen hoe dan ook opnemen in het halfjaarbericht naar uw Kamer. Het kan ook nog zijn dat er tussentijds iets is waardoor ik tussentijds wil rapporteren.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Dat laatste punt. In de brief van de Minister lees ik dat de Kamer daar waar nodig op de hoogte zal worden gehouden. Volgens mij spreken wij nu af dat dat per definitie gebeurt met een bepaalde regelmaat aan de hand van deze onderdelen. Het zou mij helpen als we dat wat systematischer konden afspreken. Wat zijn nou de onderdelen die we met elkaar gaan volgen en meten, zodat wij allemaal het gevoel hebben dat wij goed geïnformeerd zijn en niet de behoefte hebben om informatie te gaan ophalen bij de organisatie? Dat zou ik graag nog iets concreter horen van de Minister.

Minister **Grapperhaus**:

Dat zijn de punten 1 tot en met 3. U vindt ze nog eens samengevat op bladzijde 2. Ik stel mij voor dat we in het halfjaarbericht telkens aangeven hoe het ervoor staat bij de Landelijke Eenheid op het punt van het organisatorisch op orde brengen van de basis, op het punt van het

verbeteren van leiderschap en cultuur en op het punt van de interne en externe sturing en monitoring, inclusief de relevante ontwikkelingen. Als er geen relevante ontwikkelingen zijn, dan is geen nieuws goed nieuws. Maar ik ga ervan uit dat er voorlopig wel het een en ander gemeld gaat worden.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Minister Grapperhaus:

Dan kom ik eindelijk op de vraag van de heer Van Dam over de externe adviescommissie. Wie gaan daarin zitten? Ik heb de heer Groothuizen al toegezegd dat dat geen wat was het ook alweer ... In mijn gedachten moet er iemand in zitten die zeer ervaren is in het aansturen en organiseren en omvormen van ambtelijke organisaties. Daarnaast moeten er mensen in zitten met specifieke kennis over de politieorganisatie. Dat moet kennis zijn die zich ook bestuurskundig uitstrekt, dus niet alleen maar over de processen. Wie het gaan worden, is op dit moment onderwerp van gesprek. Dan heb ik, dacht, ik alle vragen over DLIO beantwoord. Mevrouw Helder vroeg nog of er aanvullend onderzoek bij het TCI moet plaatsvinden. De inspectie heeft tientallen interviews gehouden met medewerkers en oud-medewerkers van de Dienst Landelijke Informatieorganisatie. Op basis van die interviews zegt de inspectie dat er geen aanleiding is tot nader onderzoek naar de kwaliteit van de taakuitvoering bij het TCI. Mij zijn daar op dit moment ook geen signalen over bekend. Dat is me ook recent nog bevestigd door het Openbaar Ministerie. Maar ik wil er wel bij zeggen dat als die signalen er zijn, die wel gemeld moeten worden bij het Openbaar Ministerie, want dat kan besluiten om indien noodzakelijk achtereenvolgens de Rijksrecherche en/of de inspectie in te schakelen. Dat ligt dus qua autonomie en andere zaken wel primair daar. Op dit moment zijn de signalen dus in ieder geval niet zodanig. Ik kijk even rond, maar volgens mij heb ik hiermee ieders vragen over de Landelijke Eenheid beantwoord. Ik zag dat de heer Van Dam nog vroeg wie nou wat heeft onderzocht. Ik weet niet of daar nog iets van openstaat.

De heer Van Dam (CDA):

Het is meer een gevoel dat ik nog even wil delen. Ik heb echt enorm grote zorgen over wat er bij de Landelijke Eenheid aan de hand is, ook gelet op alle signalen, en we krijgen nog meer rapporten. Ik ga nog niet eens zelf peuren, maar ik moet echt mijn mailbox afplakken met wat er allemaal binnenkomt. Tegelijkertijd zit ik op dit moment bijna tegen het einde van een parlementaire periode. Het liefst zou ik gewoon een besloten technische briefing hebben om mijn eigen neus, als Kamer, te steken in wat er gebeurt, maar de realiteit is dat dit nu even niet meer gaat. Ik zou die zorg aan de Minister mee willen geven, want dit is een ongelofelijk belangrijk onderdeel van de politie dat betrokken is bij alle zware onderzoeken. Dat is de reden dat ik me daar enorm veel zorgen over maak.

De voorzitter:

Gaat u verder, Minister.

Minister Grapperhaus:

Ik meen dat de heer Van Dam net ook iets positiefs zei over de stevige conclusies die ik zelf trek en de stevige maatregelen, dus ik wil er toch heel snel nog wat over zeggen. Ik heb dit rapport echt gezien als iets wat zeer veel dringendheid in zich heeft. We moeten aan de bak. Helaas lopen we nu tegen het einde van een periode aan.

Voorzitter. Dan kom ik op het MIT.

De voorzitter:

Voordat we dat gaan doen is er nog een bericht van mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Het is heel goed dat dit rapport echt de aandacht heeft van de Minister en dat hij zich zorgen maakt, maar we hadden ook de concrete vraag gesteld of de nationale veiligheid volgens de Minister in het geding is als je kijkt naar de conclusies van dit rapport, want die zijn nogal heftig.

Minister Grapperhaus:

De politie heeft gesprekken gevoerd met buitenlandse partners. Daaruit blijkt dat het vertrouwen inmiddels weer in voldoende mate aanwezig is. Dat heb ik in ieder geval zelf ook bij een van de internationale partners kunnen vaststellen in gesprekken. Ik denk dus dat voor zover er afbreukrisico of schade was, dit inmiddels goed geadresseerd is.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Het is denk ik goed dat de Minister met buitenlandse partners heeft gesproken, maar het rapport spreekt ook van organisatie- en taakverwaarlozing. Het spreekt van falende ICT-systemen. Ik heb niet de indruk dat dit in enkele maanden is opgelost. Vandaar dus mijn vraag daarover.

Minister Grapperhaus:

Dan moeten we even terug in de tijd. Dat staat ook in de begeleidende brief. De politie is al voordat dit rapport kwam aan de slag gegaan om een aantal zaken anders aan te pakken, te verbeteren en op te lossen. Dat is denk ik iets waarnaar de inspectie nog gaat kijken; dat heb ik ook aangekondigd. De inspectie heeft natuurlijk eerst bekeken wat er precies fout is gegaan, hoe het fout is gegaan en wat daar anders aan zou moeten.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Minister Grapperhaus:

Het MIT, het Multidisciplinair Interventie Team. Laat ik alvast aan het begin zeggen dat de lessen uit het DLIO-rapport van de inspectie natuurlijk worden betrokken bij de opzet van het MIT. Ik heb uitvoerig met de Kamer gedeeld dat het MIT een nieuw en uniek samenwerkingsverband is binnen de Nederlandse rechtshandhaving. Ik vind het heel mooi dat dit een project is dat erg op mij wordt geplakt door mevrouw Yeşilgöz, maar dit is iets waar het kabinet in grote eenheid van heeft gezegd dat hierin geïnvesteerd moet worden. We zien namelijk dat er op een aantal punten echt veel moet gebeuren. Dat geldt op het punt van de aanpak van georganiseerde misdaad, op het punt van het afpakken van winsten en wat ze allemaal binnenhalen en op het punt van preventie. Ik heb dat steeds gesimplificeerd tot: oprollen, afpakken en voorkomen. Dat MIT zit vooral op die eerste twee aspecten. Daar zitten ook de politie, de FIOD, de KMar, Defensie, Douane, Belastingdienst en OM. Ik denk dat ik u het afgelopen anderhalf jaar als Kamer ook uitvoerig heb meegenomen in hoe dat eruit ging zien. Ik meen ook dat er vanuit de Kamer brede steun voor was. Dat mag ook wel, want het is iets waar heel veel extra geld in gaat. Vanaf 2024 gaat er structureel 91 miljoen heen, inclusief bepaalde keteneffecten. Dat bedrag is vanaf 2021 al 77,3 miljoen.

Voorzitter. Natuurlijk kent de werving en selectie van het personeel van het MIT een gefaseerde meerjarenopbouw. Er vindt echt op alle niveaus zorgvuldige en onderlinge afstemming plaats. De zorg van individuele teamleiders over het verlies van experts is vanaf het begin onderkend. Daar wordt natuurlijk ook mee gesproken, want laten we wel wezen, dat zal zeker in een aantal gevallen ook zo zijn. Dat geldt overigens niet alleen

voor de politie, maar ook voor de FIOD, de KMar en al die andere instanties die hieraan meewerken. Maar omdat het om extra geld gaat, is het wel zo dat het MIT in de eerste plaats ook zelf zijn eigen vacatures buiten binnen de diensten bestaande expertise opvult. In de tweede plaats mogen de diensten als er bij hen daardoor een vacature ontstaat die ook weer opvullen. Het hoort bij het opbouwen van een nieuwe hoogwaardige, innovatieve organisatie. Daar vindt echt op alle niveaus volop afstemming over plaats. In de publiciteit die hier enige tijd geleden over was, was ook sprake van een brief met zorgen daarover aan de korpsleiding. Ik kan u zeggen dat de korpsleiding en het departement mij hebben bericht dat de zorgen die daar werden geuit ook met de betrokken leidinggevendenden goed zijn geadresseerd.

Het MIT is nieuw, het is noodzakelijk en het is gewenst door de deelnemende organisaties; laten we dat ook met nadruk zeggen. Het is ook gewenst door uw Kamer. Het was een motie van de heer Heerma van het CDA en de heer Dijkhoff van de VVD. Ook wat dat betreft is het te veel eer voor mij als we het hebben over een prestigeproject van deze Minister. Ik vind wel dat u mij kritisch mag bevragen of ik dit nou op een goede manier opzet en of het nog steeds allemaal goed gaat. De korpsleiding, het college van procureurs-generaal van het OM, maar ook de leiding van Douane, FIOD en andere instanties onderschrijven dat dit gewoon op een zorgvuldige manier gebeurt. Er zullen ook mensen zijn die teleurgesteld zijn en die zeggen: «Beste Minister, waarom bent u jaren aan het opbouwen? Kan dat er niet morgen staan?» Nee, dat kan niet. Dat zou zeer onzorgvuldig zijn. Maar het leegtrekken van capaciteit bij de Landelijke Eenheid is niet wat er nu gebeurt. Daar heb ik denk ik al het nodige over gezegd. Voor zover er een brief was waarin zorgen zijn geuit, kan ik zeggen dat die geadresseerd zijn. Daar laat ik het even bij.

Een laatste ding nog, voorzitter. Dit soort dingen gebeurt trouwens ook al. We hebben ook het Combiteam, het Recherche Samenwerkingsteam en de FIU-Nederland. Dat zijn ook samenwerkingsverbanden die diensten overschrijden, waarin soms mensen worden ingezet die vanuit de betreffende dienst komen. En dan moet je ervoor zorgen dat de vacature bij die dienst weer wordt opgevuld.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Ik vind deze reactie van de Minister niet fair. Sinds het begin, in de anderhalf jaar dat ik woordvoerder ben en we het hierover hebben, voor de motie van het CDA en de VVD en daarna, stel ik vragen en deel ik mijn zorgen. Wat gaat dit team doen? Wat zijn de extra bevoegdheden die blijkbaar nodig zijn? Hoe gaan we die vormgeven? Waar komen die 400 mensen vandaan? Het kan toch niet zo zijn dat bestaande teams, die verantwoordelijk zijn voor bijvoorbeeld het oppakken van Taghi en allerlei andere successen, worden leeggetrokken? Ik heb echt nooit een antwoord gehad op mijn concrete vragen over welke analyse eronder ligt en hoe het er nu uitziet. De Minister heeft vorige keer tegen mij gezegd: de teams worden niet leeggetrokken. Nu hoor ik: het verlies van experts is onderkend. Daar stel ik al anderhalf jaar vragen over. Ik waardeer dat de Minister op een rij zet welke zorgen bij welke mensen zijn weggenomen. Maar al anderhalf jaar zijn bij mij geen zorgen weggenomen. Vervolgens staan de zorgen die ik hier al anderhalf jaar lang neerleg letterlijk in de krant en krijg ik weer geen antwoord. Er zijn afspraken gemaakt dat het MIT eerst extern moet gaan werven. Ik heb een stapel vragen en ik heb daar nog nooit inhoudelijk een antwoord op gehad, behalve dan: men wilde dit. Volgens mij wilde niemand iets optuigen waarvan niemand wist wat het doel is, welke analyse eronder ligt, wat de bevoegdheden zijn en hoe het straks gaat functioneren. Die vragen zijn niet beantwoord. Mijn verzoek aan de Minister is het volgende. Kunnen we die eerst zwart-op-wit beantwoord krijgen en dan verdergaan, voordat we iets optuigen waarvan we straks, twee jaar later, met z'n allen gaan zeggen: hadden we het op

deze manier moeten doen, of hadden we het anders moeten doen? Dat zijn toch legitieme vragen, denk ik, vanuit mijn rol als volksvertegenwoordiger.

Minister Grapperhaus:

Ik stel het volgende voor. Ik denk dat dat het makkelijkst is. Ik zet alle brieven nog eens op een rij die ik de afgelopen anderhalf jaar over het MIT heb gestuurd en waarin u een geleidelijke voortgang van het plan ziet, evenals hoe dat precies vorm gaat krijgen, wat daarvoor benodigd is en wat die diensten gaan leveren. En als daarin nog enig element dat mevrouw Yeşilgöz noemt, niet beantwoord is, dan doe ik dat in een nieuwe brief. Ik denk echt dat we hier juist uitvoerig over hebben gesproken, ook bij de laatste begroting. Laten we heel eerlijk zijn: ik heb er heel bewust voor gekozen. Door corona werd duidelijk dat er, heel erg spijtig en bitter genoeg, voor de structurele bestrijding van ondermijning minder geld beschikbaar zou zijn dan ik misschien van tevoren gewenst had. Ik heb er heel nadrukkelijk voor gekozen om dan in ieder geval op een structurele wijze, juist om te voorkomen dat het een zootje zou worden, dit team te gaan opzetten, omdat er anders weer jaren verloren zouden gaan. Dat is gebeurd. Nogmaals, ik ben zonder meer bereid – ik bied dat hierbij aan – om nog eens voor de Kamer op een rij te zetten wat we eerder aan informatie hebben geleverd. En voor zover er dan nog dingen niet beantwoord zijn – we hebben de vraag goed genoteerd – kom ik daarop terug. Natuurlijk moet de Kamer erin worden meegenomen, want het gaat om veel geld en het gaat om een heel belangrijk project.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Ik stel wel voor dat we elkaars rollen serieus nemen. Ik heb al die brieven erbij gezocht. Ik bereid me voor op een debat. Ik heb ook al mijn eigen vragen erbij gezocht, ook de vragen waarop ik geen antwoord heb gehad. Ik vind het prima om al die vragen van mij op een rij te zetten en nog eens neer te leggen. Maar dan zou ik wel graag erbij willen zeggen dat ik dan gewoon concreet antwoord wil op die vragen: welke analyse lag eronder waardoor juist voor deze vorm is gekozen en welke bevoegdheden krijgen deze mensen extra boven op wat er al is? Dat lijken me hele legitieme vragen. Dus laten we het andersom doen. Ik heb mijn huiswerk al gedaan. Dan hoeft de Minister dat niet voor mij te doen. Ik lever dan die vragen nogmaals aan.

De voorzitter:

Dat lijkt me een topafpraak.

Minister Grapperhaus:

En ook helemaal binnen het kader van de rolverdeling. Dus laten we dat zo doen.

De voorzitter:

Goed, zo gaan we het doen.

De heer Groothuizen (D66):

Ik snap best dat iets nieuws opzetten tijd kost. Het lijkt me ook goed om de tijd daarvoor te nemen. Ik snap ook dat het vissen is in een beperkt reservoir, want je wil nu eenmaal mensen met ervaring. Ik zei al: banken zijn ook bezig met het opzetten van allerlei systemen om witwassen te bestrijden. Die zitten daar waarschijnlijk ook in te vissen. De Minister geeft toe dat het ook wel voorkomt dat mensen worden weggehaald bij de FIOD, de Douane of de politie. Dan valt daar natuurlijk wel een gat. Dat moeten we dan ook wel gewoon in alle eerlijkheid erkennen. Ik herken dat nog wel een beetje uit mijn periode als afpakofficier in het Zuiden. Dan was er een goede financieel rechercheur bij de politie, die daar een jaar

meedraaide en vervolgens overstapte naar de FIOD omdat je daar twee schalen of één schaal – dat ben ik kwijt – hoger zit. Dan kwam er op een gegeven moment ook wel weer iemand anders, maar voordat die up to speed was, was je toch wel weer anderhalf tot twee jaar verder. Dat is wel de realiteit. Misschien is dat overkomelijk – dat zou kunnen – maar het lijkt me wel fair dat de Minister gewoon erkent dat dit gevolgen zijn van vissen in een beperkte vijver.

Minister Grapperhaus:

Ik ga mezelf een beetje herhalen. Deze diensten zijn er zelf bij. We hebben van tevoren gezegd: oké ... Er lag een Kamermotie; laten we daarmee beginnen. Die Kamermotie voerde ik graag uit. Daar loop ik ook niet voor weg. Het was een Kamermotie van CDA en VVD, die zei: ga nou zo'n heel duidelijk, nauw samenwerkingsverband opzetten. We hebben ons van tevoren afgevraagd wie we daarbij gingen betrekken. Vervolgens hebben we met de partijen die erbij betrokken waren, bekeken hoe zij vinden dat dit moet worden opgezet. Ik ben er politiek verantwoordelijk voor, laat dat duidelijk zijn, maar het auteursrecht van hoe je dat het beste kan doen, moet ik aan anderen gunnen.

Vervolgens hebben we vastgesteld dat dit natuurlijk over meer ministeries heen gaat. Dat moge ook duidelijk zijn. Dat betekent dat je het initiatief moet laten komen vanuit de betrokken diensten, van: hoe ga ik dan ook mijn personeel daar precies bij inzetten? Dan krijg je automatisch dat in een aantal gevallen bijvoorbeeld de FIOD – laten we een dienst nemen die niet onder mij valt – zegt: wij hebben een paar mensen in ons Team Witwassen zitten die we heel graag in dat MIT zouden willen inzetten. Daarmee doet de FIOD zichzelf, zou je kunnen zeggen, een vacature aan in het eigen Team Witwassen. Die vacature kunnen ze oplossen, want, nogmaals, het extra geld voor die mensen bij het MIT heb ik geregeld. Althans, «heb ik geregeld» ... Dat geld zit bij JenV. Laat ik het iets bescheidener zeggen.

Zo gaat dat functioneren, en dat is altijd de consequentie van het opzetten van een nieuw groot samenwerkingsverband. Je wilt immers ook niet horen dat de FIOD zegt: «We hebben hier nog X, Y en Z zitten, waar we al jaren niet weten wat we ermee aan moeten; maar weet je wat, die gaan we in het MIT zetten». Dan zijn we met z'n allen tot mislukken gedoemd, en dat wilden ze niet. Het proces moet zorgvuldig gebeuren en er wordt dus ook gesproken met de diensten die het aangaat. Die zeggen: nu raak ik goede mensen kwijt. Zo moeten we met elkaar verder komen.

De heer Groothuizen (D66):

De Minister legt mij iets uit wat ik wel begrijp, maar de eindconclusie is dus wel dat het én een behoorlijke tijd gaat duren voordat dat MIT er staat – dat is op zich niet erg, want dit soort investeringen kost gewoon veel tijd – én dat je daar waar je mensen weghaalt uit bestaande organisaties, ook zult moeten voorzien in vervanging, wat ook weer een bepaalde tijd kost. Dat is dan wel gewoon de eerlijke consequentie. Het is geen verwijt en ik ben niet tegen het idee, maar het is wel goed om dan ook echt te constateren dat dit gewoon een project van drie, vier jaar is en dat we de resultaten waarschijnlijk ook dan pas zullen zien.

Minister Grapperhaus:

Dat doe ik ook, dacht ik, want de woorden «eerlijk», «open» en «transparent» zijn hier een paar keer gevallen. Ik heb ook gezegd dat we in 2024 pas op de volle 90 miljoen zitten. In 2021 is het 73 miljoen, en dat is een opbouw, want de FIOD kan inderdaad moeilijk tegen zijn Team Witwassen zeggen: Piet en Joke zijn vanaf morgen weg naar het MIT. Nee, dan zullen Piet en Joke eerst nog een jaar lang een aantal zaken overdragen of weet ik wat. Dit is overigens precies de reden waarom ik besloten heb – dat heb ik aan uw Kamer voorgelegd – dat, als we nu vanwege covid ineens

minder extra geld krijgen dan wij met z'n allen bedacht hadden, we in ieder geval hierop structureel moeten inzetten. Anders gaat het namelijk nog tien jaar duren voordat we dit hebben opgezet.

De voorzitter:

Dank u wel. Was u klaar met uw beantwoording?

Minister Grapperhaus:

Nou, nee. Ik moet nog even kijken. Als ik iets heb overgeslagen over het MIT, dan hoor ik dat graag, maar volgens mij is dat in orde. Ik had nog een paar losse vragen over verwarde personen. Mevrouw Yeşilgöz en mevrouw Westerveld hebben vragen gesteld over de stappen die zijn gezet. Zij wilden dat concreet vernemen. Allereerst verblijven verwarde personen niet meer in politiecellen. Ten tweede is het vervoer inmiddels in veel regio's beter geregeld en zijn er ook beveiligde bedden geregeld. Dat was toen ik aantrad als Minister een heel erg groot issue. Dan is ook de training potentieel gewelddadige eenling geëvalueerd. Daarop zijn er ook positieve reacties. Dat hebben we afgelopen zomer met vereende krachten geregeld. Er is nu landelijke coördinatie – dat is een beetje technisch – in het verdelen over die beveiligde bedden van met name potentieel gewelddadige eenlingen en mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen. Dat was een heel belangrijk breekpunt, omdat bleek dat er wel financiering voor was – daar waren wel mogelijkheden voor – maar als zo iemand op de een of andere manier hier in Den Haag problemen veroorzaakte, dan bleek achteraf dat er in Groningen wel een plek beschikbaar was, maar dat men dat niet wist of niet meldde. Het gaat soms heel bizar in het leven, want geïnspireerd door de landelijke coördinatie van de intensivecarebedden hebben we met elkaar gezegd: laten we hiervoor ook zo'n landelijke coördinatie opzetten. Ik haal uit werkbezoeken – ik raad dat eenieder hier van harte aan – dat dat inderdaad een van de grootste issues was. Hopelijk is dat nu opgelost. En verder wil ik nog het volgende zeggen. Al een aantal keren is het woord gevallen dat dit het einde van de termijn is, maar ik vind echt dat we met elkaar nog steeds een brede maatschappelijke discussie moeten hebben over de vraag of het goed is dat we in deze samenleving merken dat verwarde personen in aanraking komen met de politie, terwijl we toch eigenlijk vinden dat we ons misschien op een andere manier over deze mensen moeten ontfermen. Ik denk dat iedereen begrijpt wat ik daarmee bedoel.

Mevrouw Yesilgöz vroeg naar de straattriage. Zij heeft daarover een motie ingediend, die zich richtte op het realiseren van een goede samenwerking tussen politie en zorg, specifiek bij meldingen van kwetsbare personen. Bij het voorbeeld in Twente gaat het om een 24 uursvoorziening waarbij politie en zorg samen naar een melding rijden. Dat vind ik een hele goede oplossing. Daarom kon ik mij die motie goed voorstellen, maar we kunnen die alleen uitrollen in gebieden met veel meldingen, omdat dit simpelweg rendabel moet zijn. Want daar moeten echt mensen voor worden ingezet. Naar aanleiding van die motie worden nu gesprekken gevoerd met de professionals uit zowel het zorg- als het veiligheidsdomein om te kijken wat voor andere samenwerkingsvormen we bij acute meldingen kunnen inzetten voor die betere en snellere triage op straat. Ik denk dat we het erover eens zijn dat dit een echt hele goede vorm van aanpak – ik weet niet of dat Nederlands is – zou kunnen zijn. In Amsterdam is er een pilot waarbij politie, GGD en ggz daar afspraken over maken. We hebben ernaar gekeken of je dat ook 24/7 beschikbaar zou kunnen stellen. Kortom, daar wordt op dit moment aan gewerkt door de twee departementen.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Ik heb een verhelderende vraag. In de motie en in het debat hebben we ook gezegd: kijk nou naar de gebieden waar de meeste meldingen zijn,

zodat je kans van slagen hebt. Dat heeft de Minister zelf ook gezegd. Begrijp ik het goed dat de Minister zegt dat er wordt gekeken waar we die straattriage kunnen opzetten als een nieuwe pilot? Eigenlijk is dat de vraag, want ik begrijp het antwoord niet zo goed. Wat wordt er nu precies waar uitgevoerd?

Minister **Grapperhaus**:

Ja. We kijken inderdaad hoe we het in de gebieden waar het veel voorkomt veel meer kunnen uitrollen; vandaar de pilot in Amsterdam. Maar dan moet je het ook echt 24/7 doen. Nogmaals, ik ben ervan overtuigd dat dit een van de beste manieren is om dit op te pakken. Dat merkt u ook. Het kost wel wat tijd, moeite en inspanning, omdat we dat natuurlijk moeten doen in uitgebreid verband, dus met politie, GGD en ggz. Ik blijf wel zeggen – daarmee kom ik weer terug op daarnet – dat het natuurlijk gaat om heel kwetsbare mensen, ook al zijn ze in bepaalde gevallen gevaarlijk. Dat maakt het een hele lastige problematiek. Voorzitter. Dan had ik alleen nog de vraag van mevrouw Helder over de korte wapenstok. Drie van de tien gemeenten zijn inmiddels gestart: Velzen, Leeuwarden en Súdwest Fryslân. Ik heb met Velzen inmiddels een soort relatie opgebouwd op dit punt en ik hoop daar over enige tijd langs te kunnen gaan om te kijken hoe het allemaal gaat. Overige gemeenten zijn voorbereidingen aan het treffen voor de vereiste aanvullende training van de boa's. Vanaf maart zullen naar verwachting alle gemeenten zijn gestart. Dan komt er een evaluatie door het WODC. Daarvoor zijn al een onderzoeker en een wetenschappelijke begeleidingscommissie aangesteld. Ten slotte, voorzitter, want ik vind het mooi om daarmee af te sluiten: ik stel het zeer op prijs dat de heer Groothuizen een plan van aanpak heeft aangegeven. Met een deel van zijn plan zijn we al bezig, bijvoorbeeld de non-conviction based confiscation, tenminste, daar kijken we naar. Er zijn ook een aantal zaken die we nu nog niet doen, zoals de bedrijfsreclassering. Ik denk dat we dit zeker moeten oppakken. Ik denk dat dit vooral iets zal worden voor een volgende, missionair bewinds-persoon. Die zal daarmee aan de slag gaan. Maar ik zal dit met plezier inbrengen.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Daarmee eindigt de eerste termijn van de zijde van de Minister. We komen toe aan de tweede termijn. Ben u al zover of wilt u nog even schorsen? Heeft u behoefte aan een schorsing van vijf minuutjes? Als het maar niet voor roken is! Dat doet u toch niet, hè? Nee, goed zo! Dan schors ik kort.

De vergadering wordt van 16.29 uur tot 16.35 uur geschorst.

De **voorzitter**:

We komen toe aan de tweede termijn van de zijde van de Kamer. Het woord is aan de heer Van Raak van de Socialistische Partij.

De heer **Van Raak** (SP):

Voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat politieagenten al jarenlang extra taken krijgen die ze met steeds minder collega's moeten uitvoeren en dat dit door de coronacrisis verder is verergerd;

constaterende dat wijkagenten steeds minder tijd kunnen besteden in de wijk en het preventieve karakter van het politiewerk onder grote druk staat;

constaterende dat de cao-onderhandelingen met de politie stukgelopen zijn op een structurele verhoging van de politiesalarissen en een bonusuitkering;

constaterende dat er volgens de regering geen financiële ruimte is om de loonruimte verder te verhogen;

verzoekt de regering om met spoed deze extra financiële ruimte beschikbaar te stellen en de politiesalarissen te verhogen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Raak. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 998 (29 628).

De heer **Van Raak** (SP):

Moet ik de motie ergens naartoe brengen?

De voorzitter:

Dat komt zo. Als u de motie omgekeerd voor u op de tafel legt, komt het allemaal goed.

De heer **Van Raak** (SP):

Ik leg haar omgekeerd voor mij op tafel.

De voorzitter:

Was dit uw tweede termijn? Ja? Prima. Mevrouw Helder, PVV.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Voorzitter, dank u wel. Ik begin even met een hulde aan de agenten die in oorlogsgebieden – zo zou je het bijna noemen; eufemistisch ook wel aangeduid als «rellen over de avondklok» – hebben moeten opereren. Maar ik heb dat al gezegd in het debat over het wetsvoorstel inzake taakstrafverbod. Dat wetsvoorstel is afgelopen dinsdag gelukkig aangenomen.

Dan de PTSS-dossiers. Ik gun de politieagenten alles wat ze nodig hebben – een stroomstootwapen of meer collega's – om hun werk veilig te kunnen doen. Dat kost geld en dat is niet oneindig; dat weet ik ook. Maar het kan toch niet zo zijn dat vanwege PTSS uitgevallen collega's de rekening hiervoor moeten betalen? Ook de afhandeling van die dossiers kost geld. Dat snap ik, maar ik sluit toch aan bij oud-korpschef Bouman, die alles op alles zette om zijn mensen te helpen. Dat mis ik gewoon bij de huidige korpsleiding. Ik weet dat het geld niet oneindig is. Als dat het probleem is, zeg het dan. Probeer het dan met de Kamer, met de Minister of hoe dan ook op te lossen, maar laat het niet op het bordje liggen van de mensen die het niet meer kunnen dragen; dat gebeurt nu wel. Door jarenlang trainen geven zij gewoon de strijd op, soms zelfs hun eigen leven. Ik vind dat gewoon echt niet kunnen. De politie, de organisatie, hoeft hun dan uiteindelijk niks meer te betalen. Ik heb daar een motie over ingediend; dank aan mijn collega's voor het steunen daarvan. Collega Van

Dam gaat straks een motie indienen. Ik begrijp het initiatief, maar het ondergraaft mijn motie, want al is er maar één geval van verrekening, dan is dat gewoon één geval te veel. Ik wil niet dat Sheila iedere dag buiten gaat zitten. Ik hoop dat ik terugkom in de Kamer – ik sta op de negende plek – en dan ga ik er gewoon weer vier jaar mee aan de slag. Ik geef het echt niet op, want dit kan gewoon niet.

De Minister heeft het boek gekregen. Daar is geen woord Spaans bij. De politie zit te discussiëren over de term «VGW». Dat betekent «Veiligheid, gezondheid en welzijn», maar daar maken ze «Veilig en gezond werk» van, om dat «welzijn» maar niet te hoeven betalen. Ik vind het echt stuitend en ik werk daar gewoon niet aan mee.

Voorzitter. Het laatste punt betreft het rapport over de Landelijke Eenheid. De Minister baseert zijn vertrouwen op het feit dat de korpsleiding in 2019 heeft gezegd: daar moeten we onafhankelijk onderzoek naar doen. Maar dat miskent dat er jarenlang – vanaf 2016, zeg ik uit mijn hoofd – door de werkvloer en bonden op die structurele misverstanden is geweest. Daar is niets – ik herhaal: niets – mee gedaan, tot het echt niet langer meer kon.

Voorzitter. Dan de dood van twee politie-informanten. De Minister verwijst naar het rapport. Ik ken dat en heb dat gelezen. Ik heb zelfs naar twee passages op pagina 6 verwezen, met name naar deze: «Voor de inspectie zijn de uitkomsten van deze onderzoeken» – dat gaat om de onderzoeken door de afdeling VIK en de Rijksrecherche – «een gegeven en is er geen aanleiding geweest om verder onderzoek te doen.» Maar degenen die die ernstige misstand hebben gemeld, zijn helemaal niet door de Rijksrecherche gehoord. Om een semantische discussie te voorkomen over de aanleiding et cetera – niemand heeft wat aan die semantische discussie – vraag ik gewoon aan de Minister: is er dan geen causaal verband gevonden tussen de «kwaliteit van de taakuitvoering op organisatie-niveau» en de dood van twee politie-informanten?

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Meneer Groothuizen.

De heer Groothuizen (D66):

Dank u wel, voorzitter. Ik gaf de Minister een plan met een aantal voorstellen. Ik geef hem uiteraard de tijd om dat te lezen en daarop te reageren. Een aantal dingen loopt, maar er zitten ook dingen in die ik voor het eerst op tafel leg. De bedrijfsreclassering, om het zo maar even te noemen, heb ik al eerder aan de orde gesteld. Daarvan heeft de Minister toen al gezegd: ik vind dat wel een sympathieke gedachte. Maar er gebeurt toch niet heel veel meer. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het OM momenteel bij een transactie geen dwingend toezicht kan opleggen aan bedrijven;

overwegende dat dergelijk toezicht noodzakelijk is om te kunnen beoordelen of bedrijven zich houden aan verbeterplannen;

verzoekt de regering een wettelijke basis te maken voor de invoering van de monitoring van verbeterprogramma's van ondernemingen waarmee het OM een transactie overeenkomt;

verzoekt de regering tevens te voorzien in een wettelijke basis om alsnog te kunnen vervolgen bij niet-naleving van dergelijke verbeterprogramma's;

verzoekt de regering ten slotte met voorstellen te komen hoe dergelijk toezicht effectief kan worden ingericht,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Groothuizen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 999 (29 628).

Het woord is aan mevrouw Westerveld, GroenLinks.

Mevrouw Westerveld (GroenLinks):

Dank, voorzitter. Als je een belangrijke taak hebt in de publieke sector, of dat nou in het onderwijs, in de zorg of bij de politie is, mag je verwachten dat de overheid naast je staat en dat zien we hier niet. Er werd door een aantal mensen, onder wie door mij, verwezen naar de cao-onderhandelingen die spaak lopen. Er is sprake van een ongelofelijke werkdruk. We zien het ook aan de beroepsziekten, waar het in dit debat even overging. Ik twijfel niet aan de goede intenties, maar er was in 2019 een bijeenkomst in Vlaardingingen en er ligt nu een brief met de aankondiging van een nieuw stelsel en de mededeling dat in de loop van 2021 een gesprek wordt gevoerd met mensen over onder andere financiële afhandeling en de vraag welke hulp zij nodig hebben. Dat getuigt niet van een heel snelle aanpak en dat is wel wat mensen nodig hebben die een beroepsziekte hebben opgelopen doordat ze belangrijk werk en soms ook heel risicovol werk doen voor de overheid. Ik hoor graag van de Minister of daar niet meer vaart in gebracht kan worden.

Dan het inspectierapport. Ik vond de conclusies echt schrikbarend en ik kijk nogal op van de gemoedelijke toon van de Minister. Als ik in dat rapport lees dat er sprake is van organisatie- en taakverwaarlozing, van falende ICT-voorzieningen en van slecht leiderschap, schrik ik daar wel van, want we hebben het wel over de Landelijke Eenheid en die moet zich bezighouden met de zwaarste vormen van criminaliteit. Dit raakt niet alleen aan de veiligheid van ons land, maar natuurlijk ook aan de veiligheid van de mensen die daarvoor werken en die al heel risicovol werk doen. De heer Van Dam had het in zijn eerste termijn over hoorzittingen die misschien nog wel zouden moeten plaatsvinden, om te controleren wat er is gebeurd en te kijken wat we kunnen leren. Ik vind dat een heel interessant idee. Ik ben het met de heer Van Dam eens. Na het lezen van dit rapport is het maar moeilijk te verkroppen dat het wellicht in een la verdwijnt en dat we weinig zicht hebben op wat ermee gebeurt. Ik begreep wel dat er nog twee delen aankomen. Ik wil de Minister vragen wanneer deze gepland staan.

Als laatste nog een oproep, aangezien dit het laatste overleg over de politie is voor de verkiezingen. Als het de Kamer menens is dat de politie ontlast moet worden waar het gaat om de aanpak van personen met verward gedrag, is mijn oproep echt om structureel te investeren in meer plekken voor deze personen, want anders is het echt dweilen met de kraan open.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan mevrouw Yeşilgöz van de VVD.

Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius (VVD):

Dank u wel, voorzitter. In mijn eerste termijn was ik gebleven bij de politievrijwilligers. Die vraag maak ik nog even af, zoals gezegd. Zij zijn een enorme steun voor de betaalde krachten. Dat hebben we hier meerdere malen uitgesproken naar elkaar toe. De heer Van Dam en ik hebben ooit een motie ingediend over het dragen van een vuurwapen door vrijwilligers die daarvoor bevoegd en bekwaam zijn. Ik lees in de brief van de Minister dat dat nog heel lang kan duren. Ik zou graag willen dat hij daar nog op ingaat. Hoe kunnen we er nou voor zorgen dat mensen die er klaar voor staan die opleidingen kunnen doen en vervolgens ook een wapen kunnen dragen om de betaalde krachten te helpen en te ondersteunen?

Dan het inspectierapport over de Landelijke Eenheid. Mijn collega's hebben daar ook zinnige vragen over gesteld. Ik ben zelf nog steeds op zoek naar hoe we dit nou concreet gaan maken met elkaar. Wanneer zijn de stappen die genomen worden, die verbeteringen, voor de Minister een succes? Hoe gaan we dat beoordelen? Hoe krijgt hij deze aandachtspunten teruggekoppeld? Kunnen wij dat een-op-een in de Kamer krijgen, zodat wij dat ook kunnen volgen en kan dat inderdaad met grote regelmaat?

Dan over het MIT, het Multidisciplinair Interventie Team. Laat ik hier nog een keer zeggen dat er wat mij betreft echt geen twijfel kan bestaan over het feit dat de VVD met de motie die toen ingediend is door de heer Heerma en de heer Dijkhoff – ik meen dat dat in 2019 was, tijdens de begroting – nooit heeft gezegd: start een traject waarbij heel veel vragen openstaan en we zien wel. Ik vind het jammer dat de Minister continu die motie aanhaalt en mijn vragen overslaat. Ik zal die vragen, zoals afgesproken, weer op een rij zetten. Die komen naar de Minister en mijn verzoek daarbij is nogmaals om te wachten met de verdere uitrol en eerst te zorgen dat we alles helder hebben: wat gaat het toevoegen, wat zullen de bevoegdheden zijn, waar halen we die mensen vandaan en hoe werkt dit samen en versterkt het de aanpak van ondermijning, zonder dat het onze eigen aanpak zelf ondermijnt? Ik wil er niet straks achter komen dat we iets hebben opgetuigd dat onszelf alleen maar in de weg zit. Dat verzoek leg ik dus nogmaals bij de Minister neer en ik zal ervoor zorgen dat hij heel snel die vragen heeft.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan de heer Van Dam, CDA.

De heer Van Dam (CDA):

Voorzitter. Ik heb een viertal moties. Dat komt voor een belangrijk deel uit het schriftelijk overleg dat we hebben gehad. Laat ik daarmee beginnen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Minister de verplichting van de e-screener voor bestaande verloven in oktober 2019 voor een periode van twee jaar heeft uitgesteld;

overwegende dat een deskundigenonderzoek naar de werking van de e-screener zal starten, waarvan niet verwacht wordt dat het binnen de gestelde termijn van twee jaar afgerond wordt;

verzoekt de regering om het uitstel van de e-screener voor bestaande verloven uit te breiden met een extra jaar,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Dam. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 1000 (29 628).

De heer Van Dam (CDA):

Dan een voorstel in te dienen samen met collega Van Nispen van de SP.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Minister voornemens is partiële wijzigingen in de Wet wapens en munitie door te voeren;

constaterende dat deze wet en de onderliggende regelingen onoverzichtelijk zijn, deels innerlijk tegenstrijdig en in onvoldoende mate aangesloten zijn op Europese regelgeving;

overwegende dat een fundamentele herziening van deze wet noodzakelijk is;

verzoekt de regering een commissie te benoemen met onder andere (gerechtelijk) deskundigen, betrokkenen vanuit de politie, het Openbaar Ministerie, de jagers- en schietsportwereld, deze commissie een basisplan op te laten stellen voor een nieuwe Wet wapens en munitie en dit basisplan voor te leggen aan de Kamer,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Dam en Van Nispen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 1001 (29 628).

De heer Van Dam (CDA):

De derde motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het Programma Vernieuwend Registreren (PVR) een doorlooptijd kent tot, nu voorzien, het jaar 2028, zijnde dertien jaar na de start van de ontwikkeling;

overwegende dat het programma een hoofdlijnplanning kent waarin het hanteren van risicobeheersing wel genoemd, maar nauwelijks ingevuld wordt;

verzoekt de regering – zo nodig met ondersteuning van een daartoe gespecialiseerd bureau – de politie een risicomatrix in te laten richten, de daaruit voortvloeiende maatregelen te realiseren, en de Kamer hierover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Dam. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 1002 (29 628).

De heer Van Dam (CDA):

Voorzitter. Dan worstel ik, want ik heb hier ook een motie liggen om een commissie in te richten. Daar hebben we het over gehad en daar heb ik ook de bereidheid van de Minister over gehoord. Maar ik heb de Minister ook horen zeggen dat hij enorme vaart gaat maken met dat nieuwe stelsel en dat hij zelfs al per 1 maart de Kamer daarover wil informeren. Dat betekent uiteindelijk dat ik deze motie niet indien. Het staat de Minister natuurlijk volledig vrij om zelf zo'n commissie in te stellen. Daar heeft hij mij niet voor nodig. Ik wil niet vertraging veroorzaken en ik wil ook geen onduidelijkheid organiseren. Ik denk dat de grootste prioriteit nu moet liggen bij het inderdaad zorgen dat we hier op 1 maart dat nieuwe beleid hebben. Laten we daarop koersen.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan schors ik de vergadering voor tien minuten.

De vergadering wordt van 16.48 uur tot 16.53 uur geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de Minister.

Minister Grapperhaus:

Voorzitter. Ik begin even met een aantal vragen die zijn gesteld en dan doe ik daarna de vijf moties.

Mevrouw Helder vroeg naar een causaal verband tussen de kwaliteit van de taakuitvoering en het overlijden van informant. Gezien de vertrouwelijkheid inherent aan het inlichtingenwerk waarover we hier spreken, kan ik niet ingaan op nadere vragen over inhoudelijke aspecten die zich in de TCI-omgeving hebben afgespeeld. Ik moet me houden aan de formulering die de inspectie in haar rapport gebruikt. Met betrekking tot de taakuitvoering van het TCI concludeert de inspectie in het rapport dat het bevoegd gezag en de direct betrokkenen hernieuwd vertrouwen hebben in het TCI en dat er geen aanleiding is geweest voor nader onderzoek. Ze hebben ook echt – dat zei ik al in eerste termijn – met heel veel mensen interviews gehad.

Voorzitter. Mevrouw Yeşilgöz had het over de opleiding van politievrijwilligers. Voor de brede politiezaak mogen vrijwilligers, net als beroepskrachten in de GGP, alleen een vuurwapen dragen als zij de stabiliteitstest met goed gevolg hebben doorlopen en een politieopleiding niveau 3 of hoger hebben voltooid. Die vuurwapentraining is een integraal onderdeel van de opleiding. De Politieacademie verzorgt geen losse vuurwapentrainingen omdat het niet alleen gaat om schietvaardigheid maar ook om kennis van de principes van legitimiteit, proportionaliteit en subsidiariteit.

Als ik het even voor de kijkers vertaal: je moet niet alleen weten hoe je omgaat met het wapen zelf – ik kan het in ieder geval niet; ik ben daar volstrekt ongeschikt voor – maar ook leren wanneer je dat moet doen en wat de gevolgen zijn. Je moet daar immers onmiddellijk een rapport van maken en dat soort dingen meer. Daarom worden medewerkers alleen vuurwapenvaardig na afronding van de volledige opleiding. Ik heb naar aanleiding van de ongeregelde heden vorige week nog eens benadrukt hoe ontzettend belangrijk die executieve politievrijwilligers voor ons zijn. Ik kijk ook echt samen met de korpsleiding en de Politieacademie hoe we meer snelheid kunnen brengen in de geïntegreerde opleiding.

Mevrouw **Helder** (PVV):

In antwoord op mijn vraag zei de Minister dat hij zich moet houden aan de vertrouwelijkheid van de gesprekken. Dat begrijp ik. Hij zegt ook dat er heel veel mensen door de Rijksrecherche zijn gehoord. Maar mij is ter ore gekomen dat niet alle mensen die misstanden aan de kaak hebben gesteld, door de Rijksrecherche zijn gehoord. Daar wil ik graag nog iets meer over horen.

Minister **Grapperhaus**:

Dat is voor mij lastig. Ik zoek het even; de inspectie heeft heel uitvoerig met mensen gesproken. Met wie en hoe gaat mij niet aan, om het maar even zo te zeggen. Dat is de onafhankelijkheid van de inspectie. En de inspectie zegt heel duidelijk: wij komen tot deze conclusies op basis van de gesprekken die wij gevoerd hebben. Dat moet ik op enig moment respecteren. Ik respecteer dat. Dat is ook een beetje wat u van mij verlangt. Dat wil niet zeggen dat u niet vanuit uw controlerende functie van Kamerlid kunt zeggen: we hebben toch serieus andere signalen gekregen. Ik moet een beetje zeggen: dit is het inspectierapport en dat is mijn huiswerk.

De **voorzitter**:

Gaat u verder.

Minister **Grapperhaus**:

Dan de voetnoot van de inspectie.

De **voorzitter**:

Sorry, mevrouw Yeşilgöz had hierop ook nog een interruptie. Neem me niet kwalijk.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Dat ging nog over die politievrijwilligers. Ik weet dat niveau 3 daarvoor nodig is. De vraag aan de Minister was: kunnen we ervoor zorgen dat dat opleidingsniveau zo snel mogelijk opengesteld wordt voor politievrijwilligers? Ik meende in de brief te lezen dat dat nog wel even kan duren door bepaalde veranderingen in de opleiding. Ik wilde vragen om dat zo ver mogelijk naar voren te halen en niet een jaar te laten wachten.

Minister **Grapperhaus**:

Mevrouw Yeşilgöz hoorde mij aan het slot van de beantwoording ook zeggen: over hoe wij dit kunnen versnellen, dat geïntegreerde, ga ik met de korpsleiding en de Politieacademie verder spreken. Ik vind de rol van die politievrijwilligers namelijk echt heel belangrijk. Laat dat heel duidelijk zijn. Ik vind dus dat wij daarop moeten inzetten.

De **voorzitter**:

Gaat u verder.

Minister **Grapperhaus**:

Voorzitter. Nog even heel kort over dat vertrouwelijke, voetnoot 1. Ik wil nog even benadrukken dat de conclusies echt hun plek hebben gekregen in het rapport. Er is dus niet iets wat nog ergens los zweeft of zo. Mevrouw Westerveld vroeg om de afdoening van de rechtsschadezaken te bespoedigen. Ik heb juist hierover met de korpsleiding gesproken en gezegd: hoor eens, dat moet wat mij betreft nog voortvarender. 108 van de 209 oude zaken zullen uiterlijk in april een passend aanbod hebben gekregen, en 101 gestuite zaken, waarin het contact op enig moment verloren is gegaan, waarin men in ieder geval op verjaring is gestuit, moeten in de loop van 2021 echt helemaal tot een afronding en oplossing zijn gekomen, met inachtneming – want die ga ik dan in ieder geval vrijwillig instellen – van die hardheidsclausule waar ik het over gehad heb, als extra borging zodat mensen niet in de problemen komen.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Gaat dat dan over een gesprek of gaat dat dan al echt over een concreet hulpaanbod of concrete hulp? Want dat zijn natuurlijk ook nog twee hele andere zaken.

Minister **Grapperhaus**:

Nee, dit zijn passende aanbiedingen, ook op het gebied van schadevergoeding en alles daaromheen.

De **voorzitter**:

Helder. Gaat u verder. O, mevrouw Westerveld nog? Nee. Gaat u verder.

Minister **Grapperhaus**:

Dan toch nog even over die aanpak waar mevrouw Yeşilgöz naar vroeg. Ik heb heel duidelijk gezegd dat ik uw Kamer in ieder geval periodiek ga informeren bij het halfjaarlijkse bericht. Ik zeg hierbij nog eens heel duidelijk dat daarin aan de hand van de drie punten zoals die als 1 tot en met 3 staan genoemd op bladzijde 2 van de brief van 28 januari – dit even voor de griffier – de voortgang van de maatregelen in de programmatische aanpak komt. Ik zal daarbij ook meteen de rol en de personen van de externe adviseurs aangeven.

Voorzitter. Dan kom ik op de moties, allereerst bij de motie op stuk nr. 998 van de SP, van de heer Van Raak. Laat één ding duidelijk zijn: er is door het kabinet loonruimte gecreëerd en ik heb ook uitgelegd dat een verruiming daarvan vanwege de algemene economische omstandigheden op dit moment gewoon niet mogelijk is. De beschikbare loonruimte is in ieder geval meer dan voldoende voor koopkrachtbehoud in 2021. Ik ontraad de motie.

De **voorzitter**:

De motie op stuk nr. 998 is ontraden.

Minister **Grapperhaus**:

Ja, de motie op stuk nr. 998 is ontraden.

De motie op stuk nr. 999 is de motie van D66, van de heer Groothuizen, over de verbeterplannen voor bedrijven. Ik kan die motie goed volgen. Ik zou willen vragen om deze motie aan te houden, want er is voor mij nu niet een rol om met nieuwe wetgeving aan de slag te gaan en dat zou dan wel nodig zijn. Ik zou dus willen vragen of de motie kan worden aangehouden.

De heer **Groothuizen** (D66):

Ik kan daarover nadenken, maar volgens mij zegt de motie niet zo heel veel meer dan: ga gewoon hiermee aan de slag en ga dit gewoon voorbereiden. Ik heb niet de indruk dat dit een controversiële kwestie is. Eigenlijk heeft de Kamer over alles omtrent georganiseerde criminaliteit

gezegd dat dat gewoon besproken kan worden. Ik zou de Minister dus willen oproepen tot iets meer ruimhartigheid door dit gewoon in gang te zetten. Vervolgens komt het vanzelf naar de Kamer toe.

Minister Grapperhaus:

Als ik de motie zo mag uitleggen dat zij eigenlijk verzoekt om het denkproces hierover in gang te zetten, dan denk ik er anders over. Maar de motie verzoekt de regering «te voorzien in een wettelijke basis». Ik weet hoezeer de heer Groothuizen mijn werk soms, heel soms, waardeert, maar daarvan zeg ik dat deze Minister dat niet meer moet gaan doen. Verderop wordt de regering verzocht om met voorstellen te komen voor een dergelijk toezicht. Dan word ik toch weer een soort missionaris als Minister. Ik dacht dat dat niet de bedoeling was. Ik hoop dus dat de motie kan worden aangehouden en dat we het daarover eens kunnen worden. De gedachte en de ideeën vind ik echt goed, maar als ...

De voorzitter:

Als dat niet gebeurt, wordt de motie ontraden.

Minister Grapperhaus:

Dan moet ik haar ontraden.

De heer Groothuizen (D66):

Ik ga daar even over nadenken.

De voorzitter:

De heer Groothuizen gaat erover nadenken.

Minister Grapperhaus:

Dan moet ik de motie helaas ontraden.

De voorzitter:

Dan is de motie op stuk nr. 999 nu ontraden. Gaat u verder.

Minister Grapperhaus:

Dan de motie-Van Dam op stuk nr. 1000 over de e-screener. Die motie moet ik ontraden. Er worden verbanden gelegd die ik niet op die manier zie. Het uitstel van de invoering op de bestaande verlofhouders had niet te maken met het instrument, maar met de implementatie van het instrument. Die is nu goed op orde. De e-screener is gewoon een goed instrument. Zodra ik voornemens ben de e-screener voor de gehele populatie in te voeren, zal ik uw Kamer berichten en dan kunnen we het gesprek daarover altijd nog voeren. Maar ik moet deze motie dus ontraden.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 1000 is ontraden.

De heer Van Dam (CDA):

Ik wil toch even reageren op de opmerking dat de e-screener een goed instrument is. Ik kreeg vorige week een brief van de KNSA waaruit blijkt dat iedereen die met de e-screener is afgewezen en daarna naar de psycholoog of de psychiater is gegaan, à € 1.800, daarna verlof heeft gekregen. Op dit moment is het zelfs zo dat mensen die voor de tweede keer een aanvraag doen, er ook allemaal doorheen komen. Ik hoor nog meer spannende verhalen. Dat de Minister de motie nu ontraadt ... Prima, dat zij zo, maar ik wilde toch even zeggen dat het positieve beeld dat hij heeft van de werking van de e-screener, in ieder geval niet door mij gedeeld wordt.

Minister Grapperhaus:

Daar neem ik kennis van.

De motie op stuk nr. 1001 van de heer Van Dam en de heer Van Nispen gaat over de Wet wapens en munitie. Uw Kamer is op 18 december 2020 geïnformeerd over de voortgang van het traject inzake verdere herziening van de Wet wapens en munitie en heeft besloten de brief daarover controversieel te verklaren. Dan past mij ook echt terughoudendheid op dat onderwerp. Als we er een debat over hadden kunnen hebben, hadden we misschien kunnen concluderen dat we allebei vinden dat een kritische externe blik nuttig zou kunnen zijn, want de Wet wapens en munitie is echt wel breder dan jagers en schietsport. Maar ik kan niet één belangengroep er op die wijze uit tillen. In deze vorm moet ik de motie gewoon ontraden.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 1001 wordt ontraden.

Minister Grapperhaus:

De motie op stuk nr. 1002 van de heer Van Dam gaat over het Programma Vernieuwend Registreren. Die motie laat ik oordeel Kamer. Dat kan ik uitvoerig toelichten, maar het is oordeel Kamer.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 1002 krijgt oordeel Kamer.

Daarmee is de Minister aan het einde van zijn termijn gekomen. Ik constateer dat over de ingediende moties aanstaande dinsdag gestemd zal worden.

Er zijn twee toezeggingen.

- De Minister heeft toegezegd de Kamer voor 1 maart een voortgangsbrief te sturen met betrekking tot de afhandeling van langlopende PTSS-dossiers.
- De Minister heeft toegezegd de Kamer een brief te sturen over het MIT en daarin de vraag van mevrouw Yeşilgöz te beantwoorden; laten we daar «de VVD» van maken. Ik dank de Minister, zijn ambtenaren, de leden, onze onvolprezen ondersteuning in alle gedaanten en degenen die dit debat elders gevolgd hebben. Ik wens u allen nog een hele mooie dag en avond met de uwen.

Sluiting 17.06 uur.